

Zor Ama Haklı Bir Talep: #EhliyetAffı

Ehliyet affı konusunda yazmaya niyetlenince zor ve tehlikeli sularda yüzmeye kalktığımın farkındayım. Mümkün olduğu kadar sade ve açık şekilde düşünce ve tespitlerimi paylaşmak isterim.

Önce kimlerin ehliyetine geçici veya sürekli el konuluyor kısaca hatırlayalım:

- 1-Aynı yıl içinde toplam 100 ceza puanı alanların,
- 2-Ölümlü trafik kazalarında karışanların,
- 3-Uyuşturucu madde etkisindeyken araç kullananların,
- 4-Stajyer sürücü dönemindeyken toplam 75 ceza puanı alanların,
- 5-Ehliyet geçerlilik süresi dolanların,
- 6-Sağlık durumu sürücülüğe elvermeyecek şekilde kalıcı veya geçici bozulanların,
- 7-Hız kurallarına tekrarlayan şekilde en az 5 kez uymayanların,
- 8-Ölçülen değeri 0,50 promil ve üzerinde alkol aldığı tespit edilenlerin,

9-Ehliyet kursunu ilk kez bitirdiğinde aldığı sertifikasını yasal süre içinde ehliyete çevirmeyenlerin,

Ehliyetlerine 2 aydan başlayan ve süresiz iptale kadar değişen aralıklarda hak mahrumiyeti uygulanır.

Ayrıntılara girmeden hemen önce, sürücünün haksızlığı ispatlanmış bir şekilde ölümlü kazaya karışanlar, uyuşturucu etkisi altında araç kullananlar ve sağlığı sürüş emniyetini kaybedecek şekilde bozulanlar hakkındaki hüküm ve uygulamaların, ayrıca değerlendirmeye tabi tutulmadan devamından yana olduğumu belirtmeliyim.

Özellikle pandemi dönemindeki olağanüstü şartlar ve ekonomik zorluklar nedeniyle, sertifikasını resmi süresi içinde ehliyete çeviremediği için dosyası yananlara yönelik tek seferlik ehliyet affının da verilmesi gerektiğine de inanıyor, bu listedeki en masum grup olduklarını düşünüyorum.

2016 yılından önce alınan eski tip ehliyetlerin, 2022 yılı sonunda dolan yenileme süresi 2 yıl daha uzatıldığı için, yenileme gecikmesiyle ehliyet iptali sorunu yaşayan yoktur.

Asıl sıkıntılı konu alkollü araç kullanımı veya iddiasıdır. Alkollü araç kullanımı hakkında yaşanan haller ise şunlardır:

1-Rutin trafik kontrolü veya kaza sonucu, alkolmetre ile veya hastanede yapılan ölçümlerde kanda 0,50 promil ve üzeri alkol tespit edilmesi,

2-Polisin teklifine rağmen alkolmetreye üfleme sonucu tutanak ile alkollü kabul edilerek işlem yapılması,

3-Özellikle pandemi sırasında yoğunlaşan alkol bazlı el-yüz dezenfektanı kullanımı, ağız gargarası vb. bazı ilaçlar nedeniyle alkolmetrenin fiilen alkol içilmediği halde içilmiş gibi değer vermesi,

4-Nadir de olsa kalibrasyon ayarları bozulan bazı alkolmetre cihazlarının hatalı pozitif değer göstermesi,

Uygulama sırasında ölçülen veya tutanakla işlem yapılan değerlendirmeler hakkında ihtilaf

olduğunda vatandaşın kendisini etkili savunma imkanı pek olmuyor. Çünkü işlemde hemen sonra hastaneye gidilerek alternatif ölçüm ve kan tahlili yapılsa bile bunlarla ilk işlemin kaldırılması veya düzeltilmesi imkansız derecede zor ve uzun sürüyor. Mahkemelerde şüpheden sanık yararlanır ilkesi pek dikkate alınmıyor. Resmi hastane raporu ile itiraz yolu fiili cezalandırma uygulamasını önlemediği için sonuçta pek bir anlamı kalmıyor.

Hastanede alkol ölçümleri konusunda da oturmuş bir standardın olmadığını görüyoruz. Alkolün alınmasından itibaren kanda tepe değerine ulaşması aşağı yukarı bellidir ama yıkıma uğrayarak azalma süresi ve kapasitesi her kişi için farklı olabiliyor. Hastanelerde ölçülen değerlerin üzerine hekimlerin arada geçen süreyi dikkate alarak ilave ettikleri yüzdelik değer bile farklılık gösteriyor. Kimisi yüzde 15, kimisi yüzde 30 gibi ilavelerde bulunuyor. Bu konuda netleşmek ve temel vücut ölçüleri dikkate alınarak sabit zaman-süre orantıları kullanımına geçmek lazım.

Bütün uyarılara rağmen, kendi hayatını ve başkalarını da tehlikeye atarak alkollü araç kullandığı tespit edilen, bu kabahati tekrarlamasına ve kaza yapma durumuna göre 6 aydan 5 yıla kadar ehliyetine el konulan vatandaşlarımız da var. Ehliyetine el konulanlara uygulanan cezaların dışında bir de zorunlu **SÜDGE** (Sürücü Davranışları Geliştirme Eğitimi) meselesi var. Oldukça kısıtlı kapasitede, pahalı, ağır şartlar eşliğinde düzenlenen bu kurslar yüzünden, sürücüleri ıslah edip geliştirmesi beklenen eğitim uygulaması ağır bir işkenceye, sosyal ve ekonomik ıstıraba dönüşüyor.

Düşünün ki nüfusu 20 milyona dayanan koskoca İstanbul'da bile sadece 1 tane kurs merkezi var! İstanbul'da ister Avcılar'da, isterse Tuzla'da otursun, SÜDGE kaydı yaptırmak ve kursa katılmak için bütün sürücüler Zeytinburnu ilçesine gitmek zorunda! İlgili yönetmeliğe göre bu eğitim günde en fazla 6 saat, haftada 1 gün olmak şartı ile en az 4 hafta sürmek zorunda! Haftada 1 gün yapılması çalışanlar için kolaylık gibi düşünülebilir ama uygulaması asla öyle değil! Kurslar hafta içi mesai saatlerinde yapılıyor. Peş peşe 4 günde bitirilmesi de engellenerek eziyet gibi 4 hafta boyunca birer gün gelmesi isteniyor. 4 haftalık kursun, 4 ayrı kurs gününde hastalık, cenaze vb. mücbir nedenle katılım mümkün olmadığında kurs hakkı yanıyor. Ders tekrarı veya erteleme mümkün olmuyor! Çünkü yönetmeliğe **"Eğitim programına hangi sebeple olursa olsun kesintisiz devam edilmesi esastır."** maddesi konulmuş! Yani o gün babanız da ölse cenazesini ortada bırakın, hastalıktan yataktan kalkamasanız da sürünerek çok daha kutsal ve önemli olan kursumuza gelin deniliyor!

SÜDGE kursları en az 4, en fazla 12 kişilik gruplar şeklinde açıldığı için, oldukça yetersiz kalan bir kapasite ile talebi karşılamaya çalışıyor. Henüz 2023 yılına yeni girdik ama mesela Ankara İl Sağlık Müdürlüğü sayfasında şöyle bir uyarı var: **“!! DUYURU !! 2023 SÜDGE Kayıtları için randevu başvuruları dolmuştur!”** Her şehirde tek yerde açılan, yetersiz kapasite yüzünden aylarca ve bazen birkaç yıl bekletme sonucu, kanunla verilen ehliyetin alınma süresini ikiye üçe katlayarak aşırı hak mahrumiyetine neden olan, yüksek ücretleriyle (2022 yılı **2.860 TL**, 2023 yılı **6.375 TL**) ayrı bir derde dönen SÜDGE projesi, vatandaşa resmi eziyet ve işkence uygulaması olmuştur! Kanuni ceza süresi dolsa bile SÜDGE şartını sağlayamayan sürücülerin yasadışı ehliyetsiz araç kullanması adeta teşvik edilir hale gelmiştir!

Af konusundan önce tüm bu süreçlerin ıslah edilmesi şarttır. Yoksa her yıl aynı derdi çeken yeni mağdur grupları doğacaktır. Alkol tespitinde ve nihai kararda savunma hakkını gözetken, standartları oturmuş resmi hastane raporlarının yeterince dikkate alındığı, SÜDGE uygulamasının ayrıca cezalandırma sürecine dönüşmediği bir model kurmalıyız! İnsanların sadece araç kullanırken değil, normal hayatta da alkol kullanımından kendi isteği ile kaçınacağı şuuru ilkokuldan itibaren verilecek nitelikli eğitimlerle kazandırmalıyız. Alkol kullanmanın maddi zararlarını ve manevi sonuçlarını daha güzel işlemeliyiz. Alkole erişimi sıkı kontrol altına almalı, sahte içkicilere cinayete teşebbüs cezası vermeli, yerli yapımlarda alkol kullanımını özendiren senaryolara yasaklama veya teşviklerden men gibi yaptırımlar getirmeliyiz.

Bu son paragrafı yazarken zorlansam da kabahat ve cezalandırmada bütün ölçüler kaçıdığı için, alkolden dolayı ehliyetine el konulan sürücülere yukarıdaki detaylara istinaden bir defalığına şartlı ehliyet affı verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu şart, tıpkı adli suçlarda kullanılan **HAGB** (hükmün açıklanmasının geriye bırakılması) gibi aynı kabahatin tekrarında kanunda verilen cezalandırma ölçülerinin en az 2 veya 3 misli ile uygulanması gibi sıkı ve ağır bir ifade ile hükme bağlanmalıdır. Özellikle hayatını ve ailesini geçindirmesi doğrudan araç kullanımına bağlı olan vatandaşlar için, bu süreç adeta sosyal ve ekonomik idama dönüştüğünden, pişmanlık ve muhtaçlıkla yükselen feryatlarına sağır ve dilsiz kalamazdım. Toplumda her kesimin müjde haberleriyle umut tazelediği bu günlerde, sayıları bir milyonu aşan yasaklı sürücüler ve aileleri için de bir müjde haberinin elzem olduğuna inanıyor, konuyu yetkili büyüklerimizin irfan ve vicdanına havale ediyorum.

Bütün kervanlar yolda düzölmek zorunda mı?

Göçebe ve savaşçı toplum geleneğimizden kalan önemli zafiyetlerimizden birisi de “kervan yolda düzölür” felsefemizdir! Bu tavrın hızlı ve pratik sonuç alma gibi faydalarını görsek de karşımıza çıkardığı yüksek maliyetli faturalardan ve zararlı yan etkilerinden bir türlü kurtulamıyoruz! Planlı ve sistemli çalışma esas olmayınca kurulan sistemler aptal ve iğreti oldu. Akıllı ve becerikli yöneticiler ile günü kurtarmak, her zaman kriz yönetimi mantığıyla çalışmak esas yapıldı. Bizde sistem aptal, yöneticiler akıllı olduğu için dünya çapında çok meşhur ve becerikli yöneticiler yetiştiriyoruz.

Planlı çalışmayı hiç sevmiyoruz! Kazara plan yaparak başladığımız işlerin hemen hepsi, asıl planın dışına taşarak fazla veya eksik bitiyor! Hiç bir kamu binası plan ve projesine sadık kalarak kullanılmıyor! Mutlaka bir tadilat, değişiklik, ilaveler yapıyoruz! Çünkü ya planlarımız gerçek hayattan kopuk fantezilerle yapılıyor veya kendini bulunmaz hint kumaşı gibi gören yöneticilerimiz bu planları asla beğenmiyor, mutlaka bir düzenleme yaparak adeta kendi imzalarını koymak zorunda hissediyorlar. Zaten Devlet Planlama Teşkilatını da artık daha iyisini yapacağız, Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları süper uzmanlık ve planlama kurumları olacak diye kapattık. Ama şimdi ne süper kurumsal yapılarımızdan Devlet Planlama Teşkilatı

kaldı, ne de faal ve fonksiyonel çalışan CB Politika Kurullarımız oldu! Varlığı sadece atama kararlarında görülen, CB web sitesinde bile esamisi okunmayan bu kurullardan hayır mı gelir?

Gelişmiş ülkelerde kentleşmeye açılan bölgeler önce çok ayrıntılı planlanır, arazi yapısına uygun inşaat sistemleri ve sınırları tanımlanır, altyapı sistemleri kurgulanır, parselasyon, su, elektrik, doğalgaz gibi kaynaklar hazırlanır, geriye sadece oturulacak evlerin ve diğer yapıların inşası kalacak şekilde hazırlanır. O yüzden şehir ve sokakları cetvelle çizilmiş gibi düzgün, simetrik, bina yapılarını benzer görürsünüz. Türkiye’de özellikle büyük şehirler önce kamu arazilerinin işgali, kaçak yapılaşma ile başlar. Sonra yol, su, elektrik gibi hizmetler gelir. Tapu ve şehir planlama gibi kılıfına uydurmaya yönelik resmi işlemler de zaman içinde af ve hafif cezalarla tamamlanır. Gezip gördüğüm, içinde yaşadığım şehirler içinde en düzgün olanı Erzincan’dı. Orası da 1939 depreminde neredeyse tamamen yıkılan şehrin, ovalık alandan dağların yamacına doğru planlı şekilde taşınmasıyla oluştuğundan, gayet güzel ve simetrik bir şehir olmuştu.

Kervanı yolda düzerken mahvettiğimiz eğitim systemsizliği; mezun, öğretmen ve akademisyen facialarımız:

Kervan yolda düzülür dedik ve bir sürü yere okul ve üniversite açtık. Ama okullara öğretmen, üniversitelere akademisyen desteğini zamanında veremedik. Bir anda yükselen derslik ve öğretmen ihtiyacını gidermek için, önce aday havuzunu doldurmamız gerekti. Sonra aşırı mezun sayısından şişen havuzu kolayca eritemedik. Çünkü bütçe kısıtları elimizi kolumuzu bağlıyordu. Bu yüzden sınırlı sayıda öğretmen atamasına yöneldik. Ama, çok acil öğretmen ihtiyacımız da vardı. Memleketin bazı yerlerine kadro ataması ilan edilse bile taliplisi çıkmıyordu. Bazı branşlarda ise Devlet tarafından yeterli sayıda kadro alımı ilan edilmiyordu.

Türk Milletinin ve yöneticilerinin kriz yönetim becerisi, ücretli öğretmenlik ucubesini üretti. Okulunda boş ders olmasını istemeyen müdür ve ilçe milli eğitim müdürleri bir çözüm bulmak zorundaydı. Mevcut yetkilerini kullanarak öğretmen atamalarını by-pass yaptılar. Kölelik gibi ağır şartlarda, son zamlarla 40 TL’ye yükselen saatlik ders ücretiyle, adeta kaçak öğretmen istihdamını çıkardılar! Okulların öğretmen ihtiyacı vaktinde giderilemeyince, acil ihtiyaç için kullanılan bu yol neredeyse standart öğretmen istihdamına döndü! Ücretli öğretmen sayısının son 20 yıl içinde 100 bine ulaştığı söyleniyor! Milli Eğitim Bakanlığı bu rezalet gibi tablodan

utanıyor olacak ki, yıllık istatistik raporlarında bile ücretli öğretmenlerden hiç söz etmiyor!

Bu işe çaresizlikten ve alternatifsizlikten razı olan ücretli öğretmenler iki kısımdı. Bir tarafı, deli gibi KPSS çalıştığı halde ya kontenjan darlığından veya yüksek puan rekabeti yüzünden atanamayan, her yönüyle yetişmiş ehliyet ve liyakat sahibi öğretmen adaylarıydı. Diğer tarafı ise, daha iyi şartlarda iş bulamadığı için ve öğretmen olarak çalışmanın prestij cazibesi nedeniyle, farklı alanlarda lisans veya ön lisanslarına yani öğretmenliğe uygunsuzluklarına rağmen görev alan gençlerimizdi. Çünkü liyakatli olan öğretmenlerin atandığında dahi gitmeyi istemedikleri kadar zor ve uzak coğrafyalarda çalışmaya razı oldular.

Şimdi önümüzde devasa bir öğretmen problemi var! Sistemsiz günübirlik tavırlarımız bu hale getirdi. Kamuda yaklaşık 1 milyon kadrolu öğretmen var. Halen öğretmen açığının yaklaşık 250 bin olduğu söyleniyor. 10 bin civarı atamaya elverişli yaklaşık 100 bin ücretli öğretmenin görevde olduğu söyleniyor. Yani, eğitim ordumuzun yüzde 10 kadarı son derece yetersiz ücretli, sosyal güvencesiz, mutsuz ve huzursuz bırakılan neferlerden oluşuyor. Dışarıda ise KPSS ataması bekleyen yüzbinlerce mezun gencimiz var! Umutları giderek tükenen, maddi ve manevi ızdırap yaşayan, hayata küsen, kendilerini sınıfta hayal ederken, market kasiyerliğinde, taksi şoförlüğünde, inşaat işçiliğinde veya çiftçilikte bulan, ataması yapılmadığı için kısmeti de kapanan ve çoğu kez evlenemeyen gençlerimiz var! Onlar bir taraftan çaresizce atama müjdesi beklerken, diğer taraftan çok kötü şartlarda öğretmenlik yapmak zorunda kalan ama çocuklarımıza yansıtmamak için olağanüstü çaba gösteren, milli eğitimde beceriksizliğimizi kapatan ücretli öğretmenlere dış bileyecek kadar sınırları gergin ve yıpranmış durumdadır. Hangilerinden vaz geçelim? Çocuklarımızı sahipsiz bırakmayan, onları yetiştirmek için harçlıktan beter ücretlere talim eden, yeterli sosyal ve ekonomik güvenceden mahrum kalan ücretli öğretmenlerimizden mi, yoksa binbir umut ve çile ile okuyan, başarıyla bitirdiği okulu yetmezmiş gibi adeta umut doğrama tezgahına dönüşen KPSS sınavlarında tarumar olan öğretmen adayı gençlerimizden mi? Hepsi de bizim gencimiz, hepsi de kıymetli, hepsi de güzel bir hayata layık üretken nesillerimizdir!

Eğitim sistemimiz nesil ve değerler öğütme makinesine döndü! Asla milli eğitim veremeyen, sistemsiz bütünlüğü kalmayan, eğitimi de sağlıklı yapamayan bir sistemsizlik içinde kaybolduk! Öğrencileri bilgi ve beceri alanlarına uygun ayırıştırma, meslek edindirme, güçlendirme ve kadim değerlerimizi yükleyerek yaşatma fonksiyonu neredeyse sıfıra inmiş bir yapıdan söz ediyoruz. Bütün çocukları üniversite okumak zorunda hissettiren, sıfır puan çekse

bile üniversite yolunu ardına kadar açan bu yapı, sorunları sadece 22-23 yaşına kadar öteleme görevini üstleniyor. Her yıl yüzbinlerce mezun gencimiz işsiz ve umutsuz nesiller havuzuna dökülerek çırpınıyor. Gençler arasında intihar oranı giderek yükseliyor! Hemen her şeyi üniversite boyutunda düşünerek meslek eğitimini ve genç yaşta girişimcilik gibi yeteneklerini elbirliğiyle boğduk!

KPSS sınavlarında umutlarını doğradığımız yetmezmiş gibi, yıllarca okuduktan sonra atanma hayaliyle avunan gençlerimizin önüne bir de 35 yaş sınırı çıkardık! Geçmişte şaibeli sınavların iptal edilmesi, kadro alımlarının geciktirilmesi, sınırlı sayıda açılan kadrolara torpilli mülakatlarla birilerinin yerleştirilmesi sonucu, beklemek zorunda kalan gençlerimiz zaman kaybetti ve yaşları ilerledi. Anayasamızda olmayan yaş engelleriyle daha çalışmadan emekliye ayrıldılar! Devlette sistem yaklaşımı bozulunca böyle garabetler oluyor işte. Hem emeklilik yaşını 65'e çıkarmak hem de 35 yaştan ilerisini ne kamuda ne de özel sektörde istihdamdan kaçınmak nasıl bir mantığın tezahürüdür? Kamuda KPSS A ve B mesleklerinde 35 yaş sınırı konulması haksız ve mantıksız bir uygulamadır. Sistem nazarıyla bakıldığında tüm kuralların uyumlu olması, böyle çelişen uygulamaların kaldırılması gereklidir.

Hemen her şehre birer üniversite kurduk. Niyet çok güzel, çabalar da takdire şayandı. Sonra giderek yükselen nitelikli akademisyen ihtiyacını fark ettik. Bazı alanlarda ciddi eksikler gördük. Yine pratik ve iş bitiren zekasıyla büyüklerimiz güzel bir çözüm buldu. En çok ihtiyaç duyulan 100 alanda 2000 gencimize YÖK bursuyla doktora yaptıralım, yüksek kalitede yetişsinler, ciddi sayıda yayınlar yapsınlar ve program sonunda hem üniversitelerde hem de endüstride istihdam edelim dedik. Projeyi duyurduk, gençleri heveslendirdik, bütçeler ayırıp harcadık, istihdam garantili gibi reklamını yaptık ve uyguladık. Sonra projenin kurucusu ve yöneticisi YÖK Başkanı başka bir göreve geçince, klasik bürokrat kaprisiyle yeni YÖK Başkanınının 100/2000 projesini ve sonradan artarak geldiği rakamla 5000 gencimizin geleceğini adeta çöpe attık. Üniversitelerimiz yüksek nitelikli akademisyenlerden, gençlerimiz başarılı bir gelecekte mahrum bırakıldılar! Kendi elimizle doktoralı işsizler ordusu kurmayı başardık! Çünkü bizde sistem yok! Sistemsizlik veya sistemlerde devamsızlık sistemi var!

Şehirlerimizi başıboş köpek terörüne teslim eden sistematik beceriksizliğimiz:

Kadim medeniyetimiz boyunca, köpeklerin varlığı, hayatımızdaki yeri ve fonksiyonu hep belirli olmuştu. Mal, mülk ve arazilerin korunmasında, çiftlik hayvanlarının beslenmesinde yardımcı

canlılar ve duygusal bağ kurabildiğimiz sadık dostlarımızdı. Kırsal bölgede yoğun ve bazen zaruri ihtiyaç halindeyken şehirleşmeye başladıkça diğer çiftlik hayvanları gibi hayatımızdan ayrılmaları gerekti. Şehirlerde ihtiyaç fazlası köpekler başıboş ve belirli köşe başlarında yaşamaya başladılar. Yerel halkın yardımı ve desteğiyle idare ettiler. Başıboş köpek sayısı insanları rahatsız eden boyutlara geldiğinde, saldırı ve hastalık olayları yaşandığında zabıta gibi görevliler tarafından müdahale edilerek genelde sayıca sınırlı tutuldular.

Avrupa Birliğine üyelik ve uyumlandırma çalışmaları kapsamında, 2003 yılında Avrupa Ev Hayvanlarını Koruma Sözleşmesini imzaladık. Bu sözleşme ile evcil hayvanların her yönüyle değerlendirilip en iyi refah şartlarının sağlanması istenmekle birlikte, başıboş evcil hayvanların sayıca kontrol edilmeleri için resmi makamlarca yapılması gerektiğinde itlaf metotları dahi tanımlanmış ve daha önce kullanılabilen zehirlenme gibi acı ve ızdırap veren kontrol yöntemleri yasaklanmıştır.

2004 yılına kadar, başıboş köpeklerin sayısı belediyeler tarafından gerektiğinde itlaf ile kontrol altında tutuluyor ve çeteleşip hem insanlara hem de diğer hayvanlara saldırmaları önleniyordu. AB ile uyum kapsamında biz de 5199 sayılı Hayvanları Koruma Yasasını çıkardık. Ama yasa yapılırken Sayın Vekillerimiz feci şekilde yanıldılar veya art niyetli kulis çalışmaları ile kandırıldılar! Kanunu yaparken rehber metin olarak 2003 yılında imzaladığımız Avrupa Sözleşmesini referans almaları gerekiyordu. Ancak kanunun gerekçesinde bu sözleşmeden hiç bahsetmediler! Onun yerine sahte olduğu tescilli bir sözde UNESCO Beyannamesini esas aldılar. UNESCO'nun böyle bir beyannamesi yoktu! Bu sahte beyanname yüzünden hayvanları insanla eşdeğer gösteren hak terimi de gerekçede kullanıldı. Kanunda kurulması gereken insan sağlığını ve güvenliğini de koruma dengesi bozuldu. Halbuki Avrupa Sözleşmesi hayvanların koruması ve refahı için yapılmıştı, hayvanların hakları değil refahı olurdu! Hak ifadesi insanlara özel sorumluluklar ve görevlerle beraber gelen özel bir hukuksal kavramdı.

/GENEL GEREKÇE

Ülkemizde çevrenin korunması ile ilgili 2872 sayılı Çevre Kanunu çerçevesinde tür koruması, 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu çerçevesinde de alan koruması şeklinde hayvan varlığımızın korunmasına çalışılmaktadır ve bu kapsama bilhassa nesli tükenmekte olan hayvanlarımız girmektedir. Ancak, dünya artık toplumsal, ahlaki ve vicdani açıdan, hayvan varlığının, canlı olarak değerlendirildiği bir perspektifle tüm hayvanların yaşamlarının güvence altına alınması yolunda önemli mesafeler katetmeye başlamıştır. Bu çerçevede 15 Ekim 1978 tarihinde Paris'te UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü) merkezinde yayınlanan "Hayvan Hakları Evrensel Beyannamesi" kabul edilmiştir. Katılmaya hazırlandığımız Avrupa Topluluğu üye ülkeleri ise, adı geçen Beyannamenin 14 üncü maddesi gereğince ülkelerinde hayvanları koruma açısından önemli adımlar atmışlardır.

Yapılan bir başka vahim hata da aynı kanunun gerekçesinde Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün başıboş hayvanları ASLA öldürtmediği şeklinde yalan bir ifadenin yer almasıydı!

Büyük Atatürk de sahipsiz hayvanları korumuş, bu hayvanları asla öldürtmeden Hayvanları Koruma Cemiyetine teslim ettirmiş ve bunların bakımını yaptırdıktan sonra isteyenlere dağıttırıştır.

Halbuki 1932 yılında Türkiye çapında sıkça görülmeye başlanan kuduz vakaları (tıpkı günümüzde olduğu gibi) üzerine Resmi Gazete'de özel "Köpeklere karşı ittihaz edilecek tedbirler hakkında TAMİM" yayınlanmış, sahipsiz bütün başıboş köpeklerin ve sahipli de maskesiz (ağızlıksız) görülen bütün köpeklerin itlaf emri verilmiştir! 2004 yılına kadar belediyeler tarafından uygulanmaya devam edilen, zehirle veya gerekli görülürse kurşunla itlaf yöntemi önemle emredilmiş ve takibi istenmiştir.

TAMİM

Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletinden :

№ 359

Kopeklere karşı itihaz edilecek tedbirler hakkında

Muhtelif vilâyetlerimiz dahilinde kuduz şüpheli kopekler tarafından ısırılarak tedaviehanelere sevk edilen eşhas adedinin çoğalmakta olduğu anlaşılmıştır. Sık sık tekerrur eden ve hemen bir çok mıntakalarımızda eksik olmiyan ısırık vak'alarının bu suretle tevalisi; kopeklere karşı umumî bir mücadele yapılmasını istilzam edecek bir derecede ehemmiyet kesbeyle-

miş olduğundan keyfiyet hakkında bütün alâkadarların nazarı dikkatlerinin celbine lüzum hissedilmiştir. Muhtelif mıntakalardan alınan malûmata göre tedaviehanelere sevk edilen eşhasın bir kısmı sahihsiz kopekler tarafından ısırılmış olmakla beraber bu şahısların en mühim kısmını sahipli kopekler tarafından ısırılanlar teşkil etmektedir. Binaenaleyh yapılacak mücadelenin sahipli sahihsiz bütün kopeklere teşmîlî lâzımgelmektedir.

Yapılacak mücadelede şu esaslar takip edilecektir.

1 — Sahipsiz olan bütün kopekler itlâf edilecektir.

Sayıfa : 1554

(Resmî Gazete)

13 HAZİRAN 1932

2 — Şehir ve kasabalar dahilinde beslenen sahipli kopekler; hiç bir suretle başı boş olarak mahalle aralarında, çarşı ve pazarda dolaştırılmıyacaktır. Dolaştırmak isteyenler hayvanın ısırmasına mahal bırakmamak üzere ağız ve burnuna birer maske takmaya mecbur tutulacaklardır. Bu hususun şehir ve kasabalar dahilinde belediyeler tarafından neşir ve ilânı ile şiddetli murakabe edilmesi ve muhalıf hareket edenler hakkında belediyece ceza tatbik edilmesi icabeder.

3 — Maskesiz görülecek kopeklerin itlâf edileceği de hal-ka tefhim edilecek ve bunu müteakip maskesiz dolaştığı görülen kopekler itlâf edilecektir.

4 — Köylerde bulunan sahipli kopekler gündüzleri bir mahalde bağlı olarak bulundurulacak ve ancak geceleri bekçi-

lik işini görebilmeleri için serbest bırakılacaklardır. Bu mecburiyet koy ihtiyar heyeti vasıtasile bütün köylülere tamim edilecek ve mecburiyete riayet etmeyenlerin kopekleri itlâf edilecektir.

Kopeklerin itlâfında kullanılacak zehir masrafı şehir ve kasabalar belediyelerine aittir. Banunla beraber zaruret his edilecek olursa ve makamı vilâyetçe lüzum gösterilirse Vekâletimizce sarî hastalıklar tahsisatından muavenette bulunulacaktır. Mahallince munasip görülen yerlerde başı boş kopeklerin kurşunla itlâfı daha ameli olur. Tamim muhteviyatının dikkatle takip ve tatbiki esbabının temini ve vilâyet dahilinde bu hususta yapılan icraat hakkında Vekâlete peyderpey malûmat verilmesi ehemmiyetle rica olunur.

2003 yılında imzaladığımız Avrupa Evcil Hayvanları Koruma Sözleşmesinde zehirle itlaf yöntemi yasaklanmıştır. Bundan sonra 5996 sayılı kanunumuzda "Hayvan refahı / MADDE 9-(2) Hayvanların kesimi ve hastalık kontrolü amacıyla itlafı, hayvanlarda heyecan, acı ve ıstırap oluşturmaktan, uygun araçlar kullanılarak yerine getirilir." ifadesiyle genel çerçeve çizilmiştir. 3285 sayılı Kanuna dayalı olarak çıkarılan, daha sonra 3285 yürürlükten kaldırılarak 5996 sayılı kanuna bağlanan "Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Yönetmeliği" içinde hasta, zararlı ve tehlikeli hayvanların imhası, kuduz hastalığına yakalanan veya kuduz hayvanlarca ısırılan hayvanların 10 gün bekletildikten sonra öldürülerek imhası gibi uygulama hükümleri tanımlanmıştır.

Belediyeler ve diğer kurumlarda gereken barınak, özel yaşam alanı vb. altyapı hazırlanmadan, Veteriner Hekim, veteriner sağlıkçı gibi uzman personel eksikleri giderilmeden, 2004 yılında sahte bir belge baz alınarak çıkarılan, insanların can ve mal güvenliğini yok sayan 5199 sayılı kanun ile sokaklarımızda başıboş köpek sorunu hızla büyümüştür. Tehlikeli sayılara ulaşan, kuduz, kist hidatik ve delibaş hastalıkları gibi öldürücü hastalıkları hem insanlara, hem de çiftlik hayvanlarına bulaştıran başıboş köpekler yüzünden, sadece son bir yılda en az 33 insanımız hayatını kaybetmiştir. Başıboş köpeklerin neden

olduğu yüzlerce trafik kazasında yaşanan can ve mal kayıpları tahammül ötesidir! Çünkü sistemsiz ve hazırlıksız bir şekilde oldu bittiyle çıkarılan 5199 sayılı kanun uygulaması tam bir faciaya dönmüş ve belki de Cumhuriyet tarihinde ilk defa bir kanun bu kadar yoğun “katil yasa” eleştirisi almıştır. Teşkilatı hazırlanmayan, insan sağlığını ve güvenliğini yok sayan, düzmece bir beyanname üzerine tesis edilen bu kanundan milletimiz hayır görmemiş, 2021 yılında yapılan son düzenleme ile adeta garabetin üstüne tüy diken hükümler konulmuş, başıboş köpekleri tıpkı Hindistan gibi kutsal dokunulmaz varlıklara çevirmiştir.

Sonuç;

Sistemsiz ve üst/yan sistemlerle entegresiz yapılan her düzenleme ve uygulama birer hezimet ve israf kaynağına dönmüştür. Yukarıda sadece eğitim ve başıboş köpek sorununu örnek verdik. Bunlar gibi halkımızı sıkıntıya sokan ve kaynaklarımızı heba eden, haksız rantçı fırsatçılara meydan veren serbest piyasa, tarım politikaları, hileli ticari işlemler gibi çok sayıda konumuz var. Maksat hepsini sayıp dökmek değil, sistemsiz ve günü birlik çözüm kolaycılığının sonuçlarını farklı mecralardan göstererek bütüncül çözüm odaklı olmaya yöneltmektir. Mesela sağlıklı, kaliteli, ekonomik tarım ve gıda ürünlerine ulaşmak halkımız için temel haklardandır. İncir ve narenciye gibi ürünleri ancak ihracatta zararlı ilaç bulunmasıyla gümrüklerden geri dönünce bol ve ekonomik yiyerek sonrasında yaygın kanser ve diğer hastalıklarla acı faturalarını ödemekten korunabilmeliyiz!

Kurduğumuz aptal sistemlerin zarar ve ziyarı, akıllı yöneticilerimize rağmen halkımıza ve devletimize yansıyor! Eğitimden başlayarak, tüm yapıyı gözden geçirmenin ve insanlara bırakmadan akıllı sistematik tasarımlara yol vermenin vakti gelmedi mi?

[YÖK Mağduru “100/2000 Bursiyerli”
Akademisyenlerden Haberiniz Var mı?](#)

Daha 1994 yılında başladığım Sağlık Eğitim Enstitüsü öğrencisiyken içimde yeşeren Akademisyen olma arzumu, yıllar sonra Sağlık Yönetimi Doktoramı tamamlayarak bir zemine oturtmayı başardım elhamdulillah. Aradan geçen yıllar içinde bitirdiğim okulların hepsi, bu dileğimi daha da perçinledi ve olgunlaştırdı. Şimdi, Sayın Cumhurbaşkanımızın verdiği teminatın gereği olarak, Meclisimizden EYT yani emeklilikte yaşa takılanlar diye bilinen hak mağdurlarının durumunu düzelten yasanın bir an önce çıkmasını bekliyor ve memurluktan emekli, akademisyenlikte taze ve heyecanlı bir vatandaş olarak Vakıf üniversitelerinde görev alacağım günleri iple çekiyorum. EYT haksızlığı yüzünden 10 yıl ötelenen emekliliğimin 7 yılı zaten geçti. Bari 3 yıl daha sürmesin ve 32 yıllık SGK'lı hizmetim güzel bir şekilde noktalansın istiyorum.

Akademik kariyeri asıl geçim kaynağım olarak düşünmedim! Çünkü memurken kamu üniversitelerine geçişin imkansız derecesinde zor olduğunu iyi biliyorum! Yrd. Doç. unvanı kaldırıldıktan sonra Dr. öğretim üyeliği şartları aşırı zorlaştırıldı. Neredeyse bütün kamu üniversiteleri A sınıfı SCI yayını istiyor! Doktorasını yeni bitirmiş birisinin SCI yayını yapması zor ve uzun süre gerektiren bir durumdur. Böyle olunca ilan edilen sayılı kadrolar iki şekilde dolduruluyor: Birincisi her üniversite öncelikle kendi asistanlarını veya öğretim görevlilerini yetiştirerek üst kadrolara hazırlıyorlar. Bunun için hem akademik yardım hem de puanlamada doğal kayırmacılığa götüren ölçekler uyguluyorlar. Yani gelin-damat hepsi aile-akraba çevresinden gibi kapalı devre gidiyorlar. İkinci durumda, kazara dışarıdan birisinin şartları

sağlamaması için de sıradışı tanımlamalar ve dosya değerlendirmelerinde negatif eğilimlerde bulunuyorlar. SCI yayını gibi şartlar da işlerini kolaylaştırıyor. Son tahlilde gerekirse onu da yok sayma yetkileri ihtiyaç vb. mazeretlere dayanarak kullanıyorlar.

Anlayacağınız kamu üniversitelerine geçmeyi neredeyse hiç düşünemedim bile! O yüzden EYT ile emekli olmayı ihtiyaç, liyakat ve emek odaklı yaklaşan Vakıf Üniversitelerinden birisinde görev almayı murat ediyordum.

100/2000 Projesi nedir?

Kendi özelimden bu ayrıntılı girişi yapma nedenim kamu üniversitelerinde öğretim üyeliğinin zorluğunu ve şartlarını anlatabilmektir. Bununla beraber, sayıları hızla çoğalan üniversitelerimizde yeterince akademik kadronun olmadığı, akademisyen eksikliğinden dolayı tescilli bölümlerin işletilemediği, eğitim-öğretim ve ar-ge faaliyetlerinin istenen seviyeye gelemediği açıktır. İşte bu noksanlığı ve ihtiyacı gören, hem endüstride hem de akademide ihtiyaç duyulan alanlara uygun akademisyen ve uzmanların gerektiğine inanan Devletimiz 2016 yılında muhteşem bir proje hazırlamış. Bakanlıklar ve üniversiteler ile görüşülerek en çok ihtiyaç duyulan 100 alanda 2000 doktora öğrencisini en iyi seviyede yetiştirmek ve hem akademide hem de endüstride istihdam edilmelerini istemiş. Proje ismindeki 100/2000 ibaresi de buradan geliyor. Projenin liderliğini bizzat YÖK Başkanı Sayın Prof. Dr. Yekta SARAÇ üstlenmiş. 2016 yılında Türkiye genelinde yapılan tanıtımlar ile başvurular alınmış, gençlere Türkiye'nin en çok ihtiyaç duyduğu alanlarda yetişme yolu açılmış. İlk öğrenciler 2017 Şubat ayında eğitime başlamış.

100/2000 kapsamında belirlenen alanlar içinde su ürünleri, yapay zeka, kanser, sonradan Covid gibi çok özel konular seçilmiş ve gençlerimiz yetiştirilmiş. Verilen burslar her ne kadar asgari ücret gibi nispeten makul seviyeye gelemese de ihtiyaç giderdiği ve program bitiminde istihdam sözü ve umudu olduğu için sabır ve şükürle sebat edilmiş.

YÖK Başkanı Sayın Yekta SARAÇ'ın yönetimi altında ilan edilen kontenjanlar ve sonrasındaki istihdam vaatleri ile önemli bir teveccühe ulaşan program daha sonra konu ve öğrenci sayısı açısından daha da genişletildi ve bugün mezunlarla birlikte burs programına alınan öğrenci sayısı 5.000 kişiye ulaştı.

Programın başarıyla tamamlanabilmesi için öğrencilerin en az 1 adet SCI yani a sınıfı yabancı

bilimsel yayın da yapmaları gerekiyordu. Bu kural ve diğer bilimsel etkinlikler öğrencilerin üst seviyede nitelikli mezunlar olmasını sağladı. Bilimsel yeterlik puanları ile konularında ehliyet ve liyakatleri oldukça yükseldi.

Lisans ve Yüksek Lisans mezunu gençlerimize seçilen branşlarda doktora yapmayı kabul etmeleri halinde hem destek bursu verileceği hem de istihdamları sağlanacağı bürokrat ve siyasiler tarafından reklam edildi. Genç akademisyen adaylarımız listelere bakarak kendi hayallerini değil, ileride çalışabilecekleri, boş kadrosu olan alanlardan birisini yani hayallerine en yakın olanı seçti ve YÖK burslu akademisyenliğe başladı.

Doktora yapmış birisi olarak, hakkını vermek istediğinizde ve zaten Hocalarınız tarafından beklendiğinde ne kadar yoğun emek ve gayret gerektirdiğini, derslere hazırlık ve sunumların, makale araştırmalarının ne kadar zaman alabildiğini iyi biliyorum. Bu gençlerimiz zaten burs alarak maddi ihtiyaçlarının bir kısmını karşılayabildikleri için ayrıca diğer işlerde pek çalışmadılar. Genelde tam zamanlı asistanlar gibi okullarında akademik faaliyetlere ders içi ve ders dışı bakmaksızın katıldılar.

Bu gençlere yapılan yanışın ilki şu oldu: Okullardaki bölüm hocaları ellerinin altında tam zamanlı bursiyer doktora öğrencilerini hazır bulunca, onları asistan olarak kadrolarına alıp daha da yetişmelerini sağlamak yerine, stajyer öğrenci muamelesi yapıp her işlerinde asistan gibi kullandılar, özel işlerini veya çalışmalarını dahi yaptırdılar. Ama dönem sonu gelince haydi güle güle diyerek yolda bıraktılar. Asistan kadrolarını kendi öğrencilerinden veya idarenin tercihlerinden yana kullandılar.

YÖK Bursiyeri olarak doktora eğitimlerini başarıyla tamamlayan öğrenciler, bu sefer asıl felaketle yüzyüze geldiler! Artık doktora bittiği için bursları tamamen kesilmişti. Üniversiteler kolay kolay her branşta akademisyen ilanına çıkmıyordu. Zaten bu gençlerin çoğu da zor bulunan özel branşlar için yetişmişlerdi. Çıkan sayılı ilanlar ise yukarıda açıkladığım üzere "adrese teslim" gibi belli şahısları tarif ettiği için başvuru şartları çok zorlaşıyordu.

En küçüğü 30'lu yaşlara gelen bu 5.000 gencin tek suçu Devletine ve devletin önemli bir kurumu olan YÖK'e, YÖK Başkanı Sayın Yekta SARAÇ'a güvenmekti! Sayın SARAÇ, YÖK Başkanlığından ayrılıp Cumhurbaşkanı Başdanışmanı olunca 100/2000 projesi ve öğrencileri adeta yetim ve öksüz kalarak kaderlerine terk edildi! Çünkü klasik yönetici hastalığımız nüksetmiş, yeni YÖK Başkanı Sayın Prof. Dr. Erol ÖZVAR projeye SICAK bakmadığı için

ilgilenmemiş, istihdam boyutuyla uygulanmasını isteyip takip etmemiştir! 5.000 gencimiz, üstelik en çok ihtiyaç duyulan alanlarda yetiştirilen yüksek nitelikli doktorumuz sırf yönetici kaprisi ve başarı puanı gidene yazılmasını çekemezliği nedeniyle cehennem gibi yalnızlığa ve çözümsüzlüğe itiliyor!

Uzun ve yorucu bir eğitimi tamamladığı halde yeterince fırsat verilmediği için, hayata ve devletine küsen, kendini yalnız ve çaresiz hisseden, yapacak başka bir iş veya meslek için pek zamanı kalmamış ama şimdiden tükenmişlik sendromunun dibini görmüş 5.000 kadar gencimiz evinde kızgın ve kırgın beklemek zorunda bırakılıyor! Bu kadar insanımızı değerlendiremeyeceksek neden burs ve umut verdik? Harcanan onca zaman ve bütçenin israf büyüklüğünü düşünen var mı? Biz bunca işi ve harcamayı boşa yapacak kadar zengin miyiz? Devletin uygulamaya başladığı, yatırım yaptığı bu ve benzeri projeleri, dönemsel değişen yöneticilerin kaprislerine kurban edilecek kadar sahipsiz midir?

Ne yapılmalı?

Öncelikle bu gençlerimizin doldurulduğu umutsuzluk ve itilmişlik havuzunun kurutulması gerekir! Üniversitelerin talep ettikleri her akademisyenlik kadrosu için öncelikle varsa bu alanda bekleyen 100/2000 YÖK Bursiyerli Doktorların istihdam edilmesi esas olmalıdır. Tek kişilik kadrolar bu bursiyerli doktorlar havuzundan, birden fazla alımlarda en az yüzde 50 oranında bunlardan seçilme zorunluluğu getirilmelidir.

YÖK, merkezi sistemle Üniversitelerin fiili kadrolarını ve eksiklerini tespit etmeli, Üniversitenin talebini beklemeksizin re'sen merkezi atamalarla kendi oluşturduğu bursiyerli doktor havuzunu dağıtmalıdır. Vakıf üniversitelerinin YÖK Bursiyerli Doktorları istihdamları teşvik edilmeli, talep edilmesi halinde bu şekilde başvurulara kolaylık sağlamalıdır.

Gelecekte bu havuzun daha fazla şişip mağduriyetlerin kronik ve artan bir ivme göstermemesi için, bu projede yeni öğrenci alımı sayıları kısıtlı tutulmalı ve kadro talebinde bulunan üniversitelerden başarı halinde istihdam garantisi alınmalıdır.

Alanında doktora yapmış bu uzman gençlerimize sadece akademide değil Bakanlıkların bilimsel ağırlıklı çalışan teşkilat ve kuruluşlarında da ihtiyaç duyulacağı açıktır. Mezunlar havuzunda bekleyen gençlerimizin alan ve çalışma konularına göre listeleri ilgili Bakanlıklara verilmeli, ihtiyaç duyulan pozisyonlar için istihdam daveti almaları sağlanmalıdır. Mesela Su

Ürünleri konusunda Yüksek Lisans ve bu proje kapsamında Doktora yapmış bir gencimizi tanıyorum. Yabancı dil puanı yüksek, SCI yayın sahibi, çok sayıda bilimsel makalesi yayınlanmış hazır kıta süper asker gibi bekliyor. Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü bünyesinde çok kıymetli saha çalışmaları veya Ar-Ge hizmetlerinde üstün başarıyla görev yapabileceğini biliyorum.

Yaptığım araştırmada bu sorunu öğrenen ve çözülmesi için çaba gösteren tek siyasi kişinin Sayın Metin KÜLÜNK olduğunu öğrendim. Kendisine bu genç kardeşlerimiz adına teşekkür ediyor, konunun hayırlı bir sonuca ulaşması için ilgi ve alakasının devamını diliyorum.

Sonuç olarak;

Bu gençlerimize umut ve fırsat veren Devletimizdir. 30'lu yaşlarına kadar eğitimle yetiştirdiğimiz, kaynaklarımızı harcadığımız bu insanları bir kenara atamayız. Çünkü Devlet kandırmaz! Çünkü Devlet yolda bırakmaz! Bu gençlerin geleceği ve istihdamı, tıpkı Yetiştirme Yurtlarında büyüyen evlatlarımız gibi Devletin himayesi altına girmiştir! Devletin projesine katıldıkları ve yıllarını harcadıkları için, artık başka bir işte mutlu ve başarılı olmaları da çok mümkün değildir. Yetişmiş değerlerimizi heba etmeyelim, umutlarını yıkmayalım, ülkemizi ve Milletimizi hizmetlerinden mahrum bırakmayalım!

[Milli Eğitimin Utandıran İhmali](#)
[#ÜcretliÖğretmenler](#)

Türkiye nüfusu her ne kadar amansız bir hızla yaşlanma trendine girmiş ve çocuk doğum hızı negatif düzeylere düşmüş olsa da, ilk ve orta düzey örgün eğitimimizde yer alan **19 Milyon 155 bin 571** öğrencinin varlığı, halen genç sayılan nüfusumuzun dinamikliğini gösteriyor! Bu düzeyde eğitim veren 14 bin 179 özel okulla birlikte, toplam **70 bin 383** okulumuz var! Son öğretim yılında hizmet veren toplam **1 milyon 139 bin 673** öğretmenimiz olmuş. Bunların 975 bin 698'i resmi okullarda görev almış.

Yukarıdaki verileri Milli Eğitim Bakanlığının yayınladığı son rapor olan "**Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2021/'22**" belgesinden aldım. Milli Eğitimin henüz atama yapmadığı veya yapsa da talibi olmadığı için boş kalan kadrolardaki öğretmen ihtiyacını gidermek için başvurduğu yöntemlerden birisi de ders saati bazında **ücretli öğretmenlik** statüsüdür. Bugünlerde öğretmenlik yapmaya devam eden atanmaya liyakatli ücretli öğretmen sayısının yaklaşık 10 bin kişi civarında olduğu söyleniyor. Ücretli Öğretmenlerin utandıran tarafı veya yok sayılmışlığı 284 sayfalık bu istatistik raporuna da yansımış! Kitap gibi kalın ve aşırı ayrıntılı olan raporda her şey var ama ücretli öğretmen grubunu temsilen minicik bir başlık bile yok!

Ücretli öğretmenler adeta sanayide karın tokluğuna çalıştırılan kayıtsız işçiler gibi olmuşlar. Tabiri caiz ise etlerinden ve sütlerinden yani bütün emek ve hizmetlerinden sonuna kadar yararlanılıyor. Kadrolu öğretmenlerden beklenen bütün başarı ve faaliyetler, kılık kıyafet uygunluğu, öğretmen alicenaplığı ve fedakarlık gibi her şey eksiksiz isteniyor ve hesabı soruluyor. Ama iş emeklerinin karşılığı olan ücret ve sosyal güvencenin sağlanmasına gelince,

köleden beter şartlarda kalmaları isteniyor.

Ücretli öğretmenler fiilen girdikleri ders sayısı kadar ödeme alıyorlar. Kadrolu öğretmenler gibi haftalık limit olan toplam 30 saat dersin tamamını verseler bile, ay sonunda aldıkları tutar bir asgari ücret kadar etmiyor! Çünkü ders başına aldıkları rakam sadece 40 TL! Üstelik kendi iradeleri dışında derse giremedikleri resmi tatil, kar yağışı, salgın hastalık vb. günlerde yok sayıldıkları için SGK primleri dahi tam değil 15-16 gün üzerinden yatırılıyor! Yani aldıkları ücret yetersiz olduğu gibi, emeklilik hayalini bile kuramıyorlar!

Bakanlık tarafından öğretmen ataması yapılmadığı, yapılsa da eksik kaldığı veya talibi hiç çıkmadığından öğretmensiz olduğu bilinen okullar için, yerel Milli Eğitim Müdürlüklerinin can simidi ücretli öğretmenler olmuştur. Her müdürlük, bağlı okullarından gelen talebe göre başvuruları değerlendirip ücretli öğretmenlik statülerini onaylayarak sistemi işletmiştir. Bu çözümle neredeyse 20 yıldır çalıştırılan ve adeta sömürülen ücretli öğretmenlerimiz vardır!

Konuyu bilmeyenler veya muhalif olanlar, kimse zorla derse sokmuyor onlar da çalışmasınlar bu şekilde diyebilirler. Ücretli öğretmenlerin bir kısmı atama bekleyen KPSS havuzundan geliyor. Onların bütün hayatı öğretmenlik yapmak üzere planlanmış ve eğitimleri de öyle yapılmış. Atama beklerken mesleki deneyim kazanmak, kendilerini okutan ailelerine daha fazla yük olmamak ve belki ileride fedakarlıklarının bir karşılığı olarak tıpkı "Özel Dershane Öğretmenleri" gibi atanabilmek umuduyla sabredip çalıştılar, çocuklarımıza eğitim verdiler. Onların severek yapabileceği başka bir işleri de yoktu zaten! İleride atanabilme hayallerine kızabilir ve uyanıklık şeklinde yorumlayabilirsiniz ama; fiilen verdikleri emekleri, katlandıkları zorlukları ve maruz kaldıkları sıkıntıları küçümseyemez, yok sayamazsınız!

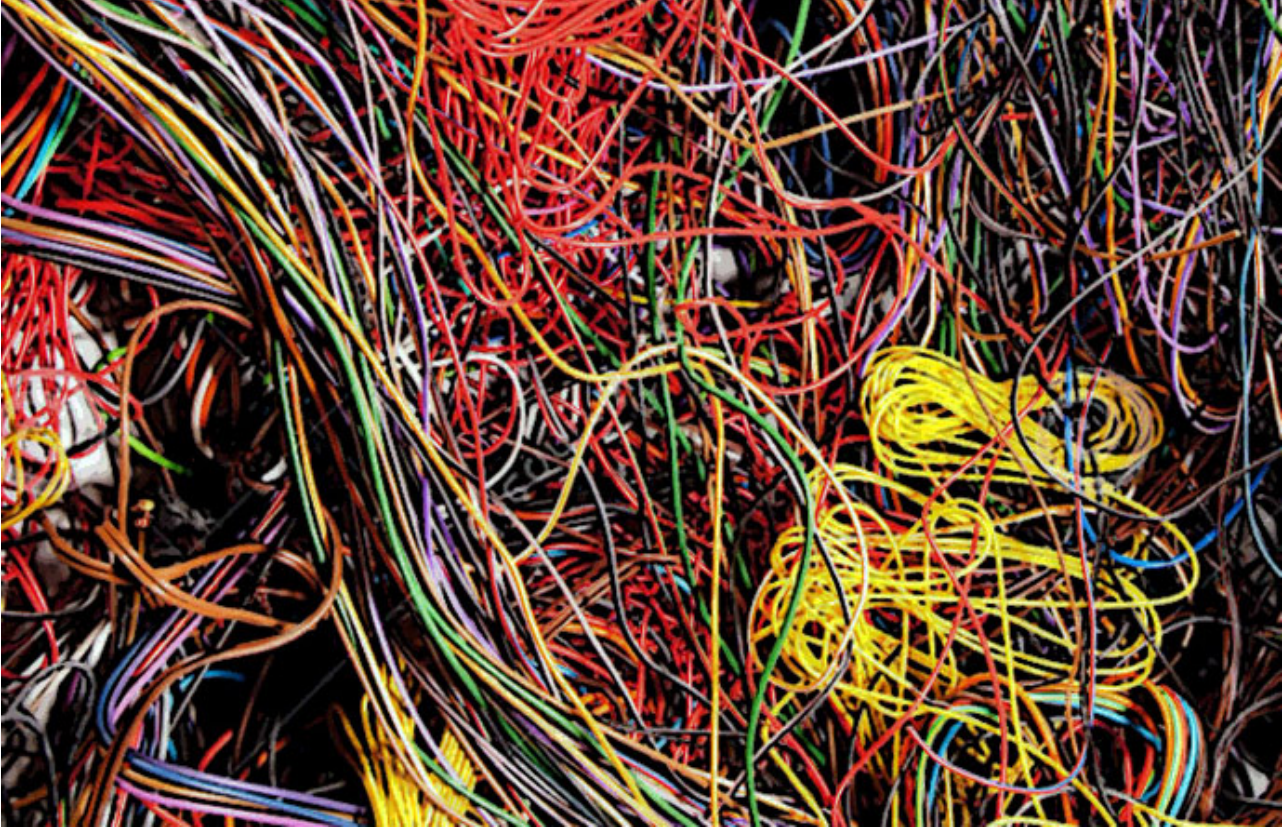
Atama yeterliliğine sahip olmayıp, 2 yıllık önlisans gibi okullardan mezun olduğu halde, alternatifleri bulunamadığı için ücretli öğretmen görevi verilen gençlerimiz de var. Onların durumları atamaya uygun olmasa da aldıkları ücretlerde iyileştirme, SGK primlerinde tam sayılma gibi insani ve ahlaki iyileştirmelerle yaşanabilir hale getirilebilir. Normal öğretmenleri atayamıyoruz diye, vekaleten görev verdiklerimizin canını çıkarmaya, hakkını sömürmeye gerek var mı?

Milli Eğitim Bakanlığı her ne kadar görmezden gelse ve haklarını zayi etse de; ücretli öğretmenler eğitim hizmetlerinde ayıp örten, eksik gideren, ihtiyaç duyulan, gençlerimize diğer öğretmenlerden farksız ve eksiksiz emeği geçen, kara gün dostu fedakar ve cefakar

insanlarımız, kıymetli yetişmiş insan gücü kaynağımız, eğitim kahramanlarımızdır! İçlerinde Gaziantep Karkamış'ta terör örgütünün hain saldırısıyla hayatını kaybeden **Ayşenur Alkan** gibi şehit kardeşlerimiz de var! Onları yok sayıp daha fazla mağdur etmek yerine, ehliyet ve liyakat esaslarına uyularak, en az 3 yıllık dönemde fiili emeği olanları doğrudan kadroya almak gerekir. Ücretli öğretmenlik okul ve milli eğitim müdürlükleri için kolay ve kurnaz bir istihdam yolu değil, çok özel şartlarda zorunlu kalınınca başvurulmuş bir imdat sistemi olmalıdır. Keyfiliğin önüne geçmenin ilk yolu reel ihtiyaca uygun kadrolara atamaların hızla yapılması, fiili durumun kayıtlı ve sağlıklı hale getirilmesidir.

Neredeyse 1 milyonluk kadrolu öğretmen havuzu içine, şimdiye dek mağdur edilen yaklaşık 10 bin atanmaya liyakatli ücretli öğretmenimizin katılması ne havuzun hukukuna, ne de eğitimin maliyetine kayda değer bir olumsuz etki yapmaz! Ama insanlığımıza, vicdanımıza, emektar eğitim kahramanlarımıza çok şey katar! Türkiye aciz bir ülke değildir! Evlatlarını eğitim için teslim ettiği öğretmenlerine layık olan ücreti ve sosyal güvenceyi rahatlıkla sağlayabilir! Eğitimde ayıp kapatan, eksik gideren ücretli öğretmenlerimizi daha fazla üzmemelikle, liyakatlarına göre kadrolara alalım, böyle kalması zorunlu olanlarına da haklarını güzelce verelim! Ülkemiz için, geleceğimiz için, yarınları kuracak nesillerimiz için bu düzenlemeye değer! Öyle değil mi?

[Hayatta Başboşluğa Yer Yoktur!](#)

TDK Sözlüğüne göre, başiboşluğun sıfat anlamı “bir şeye veya kimseye bağlı olmayan”, zarf/mecaz anlamı “yönetimsiz, baskısız, denetimsiz bir biçimde” demekmiş.

Başiboşluğun olduğu yerde karmaşa, haksızlık, zarar/zıyan, fırsatçılık, zulüm ve adaletsizlik boy gösterir. Doğal yaşam başiboş değildir. Doğal kurallar, bir zincir ve döngü içinde birbirini destekleyen süreçler sistemidir. Her şeyi özel bir hikmetle yaratan Yüce Allah'ın, kainat eserinde başiboşluğun veya tesadüfün olduğunu iddia etmek büyük bir iftira ve körlük derecesinde cehaletle ancak açıklanabilir!

Başiboşluk, insani bir kusur veya hatalar manzumesidir. Nerede yapılırsa zincirleme sorunlara ve ağır zararlara yol açar.

Bugünlerde yoğun hissettiğimiz başiboşluk örnekleriyle açıklayalım:

Son yıllarda piyasalarda yaşadığımız durum tam bir başiboşluktur! Çünkü sınırları tanımlanmayan, sağlıklı ve düzenli kontrol edilmeyen yani başiboş bırakılan sektörlerin tamamında, vahşi kapitalist sömürü düzeni adeta bir King Kong gibi kontrol edilemez hale gelmiştir. Akaryakıt ve diğer enerji kaynaklarında başlayan yangın, tüm sektörlerde yayılmış ve hakkaniyeti sorgulanamayan fahiş zamlar seline dönmüştür! Devletin mal ve ürünlerde piyasa kontrolünü simsarların insafına terk etmesiyle, gayrimenkulden tarım ve gıdaya kadar

her alanda çılgınca zamlar, stoklar ve manipölasyonlar yaşanmıştır. Temel ihtiyaçlar sektörünü üretimden dağıtıma kadar ele geçiren ve tedarikçileri de kendilerine bağlayan zincir marketlerin g zehirlenmesi, devlete meydan okuyacak kadar ilerlemiştir. Halkın çığlığını duyan idarecilerin yaptığı cüz-i ÖTV ve KDV indirimi gibi ayarlamalar ise anında fiyat oyunları ile ağözölü satıcı ve aracılardan cebine yaramış, kazançları katlanmıştır. Serbest ve sınırları belirsiz piyasa en temelde başıboş ve halk düşmanı kapitalist sömürü düzenidir. Etkileri daha da kalıcı olmadan tüm sektörlerde şartlar ve limitler tanımlanarak sıkı kontrol altına alınmalıdır. rnlerine daha fazla zam yapmaktan utanan firmaların, gramaj eksilterek yaptıkları örtülü hırsızlık gibi kepezelikler de önlenmeli ambalajlı ürünlerde sabit gramajlar zorunlu tutulmalıdır. Piyasaların başıboşluğu sadece kira artışlarına %25 zam sınırı konularak giderilemez. Her sektöre yayılan başıboşluk giderilmelidir.

Yerli ve yabancı g merkezlerinin işbirliğiyle, aile düzenimizde de başıboşluk hakim olmaya başladı. Artık sağlamlığıyla övündüğümüz bir aile yapısı kalmadı! Ailede kimin ne görevi ve sorumluluğu olduğu belirsizleşti. Anne ve babalık rolleri, hakları ve yetkileri karman orman oldu. Çocukların terbiyesi, eğitimi, maddi ve manevi yönlendirmeleri ailenin kontrolünden alındı. Ailede mahremiyet ve meşru cinsel güvence kalmadı! Yasalar aile olmaktan çok zina şeklinde nikahsız birliktelikleri teşvik eder hale geldi. Namus ve ahlak kavramları düşman görüldü. Bütün ticari ve idari kurumlarda doğal olarak yer alan hiyerarşik düzen, aile açısından yok edildi ve aile ucube birlikteliğe çevrildi. Tek taraflı kadın beyanı ile erkeklerin bütün haysiyet ve şerefi kadının iki dudağı arasına hapsedildi. Evlilikler bitirilse bile ömür boyu süren ölçsüz nafaka, tazminat, mal paylaşımı gibi haksız maddi şartlar ile erkekler ekonomik yok oluşa ve evlilikten uzak durmaya mahkum edildi. Aile yapımızda estirilen başıboşluk fırtınalarının acilen dindirilmesi gerekir. Bunun sonu toplumsal yıkım ve milli egemenlik zaafıdır.

Ülkemize sığınan düzensiz göçmenler dalgasının doğru yönetilememesi de ülke geneline yansıyan bir mülteci başıboşluğu görüntüsü vermiştir. Kadim medeniyetimiz ve insani değerlerimiz gereği, mazlumlara kapılarımızı açmak ve onlarla hemhal olarak imkanlarımızı paylaşmak doğal ve kaçınılmaz bir durumdur. Doğal olmayan, bu sürecin adeta başıboş bırakılarak toplumsal ve ekonomik dengelerin sarsılmasına neden olunmasıdır. Sosyal uyum süreçleri tamamlanmadan, dil ve kültür farklılığı yoğun hissedilen insanların bir anda şehirlerde ve çalışma alanlarında yayılması olumlu ve olumsuz çok yönlü etkiler doğurmuştur. Düzensiz sığınmacılarla ilgili işlemlerin kervan yolda dzlr mantığıyla yürüdüğünü görmek,

kiralık ev sıkıntısı, işsizlik, haksız ticari ayrımcılık, kamu hizmetlerinde dengesizlik gibi etkilerini hissetmek; halkın huzurunu bozan, sürecin başıboş bırakıldığını düşündüren, can havliyle gelen mağdur insanlara karşı hoşgörüyü sıfırlayan sonuçlar doğurmuştur. Bu durum siyasi bir istismar ve toplumsal fitne aracına dönüşmeye başlamıştır. Sosyal ve ekonomik dengelerin daha net gözetildiği, kent hayatımızın ve demografik yapımızın korunduğu, fiziksel karışmanın değil, uyumlandırma ve kendine yetebilme becerilerinin kazandırıldığı daha hassas bir model uygulanmalıydı. Bu alanda hissedilen başıboşluğun giderildiği gösteren güven arttıran tedbirlere daha fazla ağırlık verilmelidir.

Başıboşluğun en meşhur olduğu alan, evcil hayvanlarla ilgilidir. 2003 yılında imzaladığımız **Ev Hayvanlarının Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesi**'nde doğrudan tanımı verilmiştir: *"Başıboş hayvan, evi olmayan veya sahibinin veya bakıcısının evinin sınırları dışında bulunan ve herhangi bir sahibinin ya da bakıcının kontrolü veya doğrudan denetimi altında bulunmayan ev hayvanını ifade eder."* Yaşamaları için gerekli şartların tamamında insana bağlı olan evcil hayvanların bir şekilde sokaklarda ve açık alanlarda tutulmaya başlanması veya desteklenerek böyle kalmaya zorlanmasına başıboşluk diyoruz. Bütün evcil hayvanlar bir insana veya işletmeye bağlı olarak yaşamak zorundadır. Aksi halde, uğrayacakları veya neden olacakları zararın ve karşılanmayan gıda ve tedavi gibi ihtiyaçların sorulacağı bir muhatap olmayacaktır. Belediye ve yerel idarelerin sahipsiz hayvanlarla ilgili sorumluluğu mevzuatta yer alan ama hukukta ve uygulamada eksik kalan zayıf ve çarpık bir ilişkidir. Başıboş hayvanlardan insanlar için güvenlik ve sağlık tehdit seviyesi kritik yükseklikte olan tehlike unsurları köpeklerdir. Üreme ve tüketme kabiliyetleri yüzünden bazı art niyetli insanlarca istismar edilme cazibeleri de yüksektir. Başıboş köpekler, insanlarla sağlıklı iletişim yeteneğini kaybetmiş, sevgi ve saygı sınırlarını tüketmiş insan düşmanlığı belirginleşmiş sorunlu insanlar için mükemmel bir kılıf ve merhamet çarpıtma aracına dönmüştür. Başıboş köpeklerin kuduz, kist hidatik, delibaş gibi çok sayıda tehlikeli hastalığın kaynağı veya taşıyıcısı olması, meseleyi ancak Hindistan gibi çok geri kalmış sağlıksız toplumlara dönüştüren kritik bir halk sağlığı sorununa çevirmiştir. Başıboş köpeklerin ülkemizden kaldırılması artık bir beka meselesidir. Sağlıklı ve güvenli bir ortamda çocuklarını büyütemeyen/yaşatamayan bir devletin, gelişme ve ilerleme iddiaları ne kadar güçlü olursa olsun tam kabul görmeyecektir!

Hayat, huzur, sağlık, güvenlik, esenlik, adalet gibi temel ihtiyaç ve beklentilerin tamamına ket vuran başıboşluğun, kendini gösterdiği her alanda büyümeden önlenmesi, tedbir alınması,

giderilmesi hepimizin ortak görev ve sorumluluk alanıdır. Devlet-Millet işbirliğiyle belirsiz kalan her yerde netlik ve kontrol sağlanmalıdır. Bunu yapabiliriz! Hem ihtiyacımız, hem de gelecek nesillere başıboşluğun giderildiği bir ülke bırakma borcumuz var!

FARKINDAYIM

FARKINDAYIM

Elli sene geçmiş dünyalığımdan,
Aczim nihayetsizmiş farkındayım!

Çok zayıflar gelmiş imtihanımdan,
Umudum mağfiretmiş farkındayım!

İnsanlar hep olmuş yaşantımdan,
Dostlarım pek azmış farkındayım!
Harcadığım çok olmuş kazancımdan,
Hayra giden çoğalmış farkındayım!

Dr. Ercan ÖZÇELİK

17 Kasım 2022 - İstanbul

Eskilerden Kalan Bir Haksızlık: #Kamuda35YaşSınırı

Üniversitelere giden gençlerimiz, gelecekte yapmak istedikleri meslekler veya görevlere göre farklı okullar, asgari eğitim süreleri ve aşamalardan oluşan uzun bir maratona başlıyorlar. Bir kısmı doğrudan çalışma hayatına atılabilecekleri lisans veya önlisans bölümlerine giderken,

bir kısmı da kamunun açacağı kadro ve sınavların belirlediği kısıtlı bir kariyer yolunu tercih edebiliyor. Hakimlik, Kaymakamlık vb. özel kadrolarda olduğu gibi, genellikle uzmanlık, müfettişlik, kontrolörlük, denetmenlik vb. tanımlanan KPSS A Grubu kariyer kadroları da doğrudan kamunun ihtiyaç ve sınav takvimine bağlı olarak şekilleniyor.

Bütün bu kariyer kadrolarının daha girişinde adayları adeta giyotin gibi doğrayan bir 35 yaştan küçük olma şartı var!

Kamuda işe alımlarda 35 yaş şartının uygunsuzluğunu ve haksızlığını açıklayan pek çok neden arasından aklımıza gelenleri sıralayalım:

-Gençlerimizin eğitimde geçen süreleri, lisans sonrası yüksek lisans, yabancı dil kursları, sertifika programları vb. nedenlerle oldukça uzamıştır. Eğitimini tamamlayan gençlerin, 35 yaş sınırına girmeden şanslarını deneyebilecekleri sınav sayısı çok azalmıştır!

-Kamunun kendi ihtiyaç ve planlamasına göre, rutin değil değişken aralıklarla açtığı sınavlar yüzünden gençlerin 35 yaş kuralına takılmaları, çıkma ihtimali yüksek olan talihsiz bir piyango çekilişi gibi korku ve belirsizlikle dolu bir riske dönmüştür.

-1999 yılında çıkarılıp 2000 yılında revize edilen 4447 sayılı kanunla, emeklilik yaşları işe yeni başlayan kadınlarda 58, erkeklerde 60'a yükseltilmiştir. 2000 yılı öncesinde lisans sonrası başlayan bir kadın memur 45 yaşlarında, erkek memurlar ise 47-48 yaşlarında emekli olabiliyorlardı. O dönemlerde devletin 35 yaş üzeri personel için en fazla 10 yıl sürebilecek bir kariyer yatırımından kaçınması makul görülüyordu. Ancak emeklilik yaşının yeni başlayanlar için 58-60 yaşına çıktığı bir dönemde 35 yaş üzeri memur adaylarının daha kapıdan elenmesi hak ve adalet kavramlarına da, devlette uyum ve süreklilik ilkesine de uymuyor!

-Sırf 35 yaş engeline takıldığı için hak mahrumiyetine uğratılan gençlerimize ailelerinin ve devletin yaptığı yatırımlar, bir nevi çöpe atılarak inanılmaz bir insan kaynağı ve ekonomik israfa dönüşmektedir. Yetişmiş insan gücümüzün, alanlarından farklı iş kollarında düşük profillerde çalışmaya zorlanması kamu kaynaklarının savurganlığından başka bir şey değildir.

-Özellikle 2010-2015 yıllarında yapılan sınavlarda FETÖ mensuplarının kamu kadrolarına sızmak için sınav sorularında hırsızlıkları ve mülakatlarda mensupları olmayan adayları haksız şekillerde eleme gibi alçakça işleri herkesin malumudur. 15 Temmuz kalkışmasında Şehit ve Gazi olan insanlarımızın dışında, geleceği karartılan bu gençlerimiz de kötü etkilenecek

mağdur edilenler arasındadır. Bu haksızlığın; açıktan atama gibi ayrıcalıklara tevessül edilmeden, en azından sınavlarda adil şekilde tekrar yarışma hakkının verilerek giderilmesini büyük bir sabır ve umutla bekliyorlar!

-KPSS A sınıfı kariyer meslekleri bedeni değil akli emeği önceleyen, kemale erdikçe kalitesi artan beyaz yakalılar grubundandır. Dolayısı ile kemalât yaşının 40 ve üzeri olduğunun dikkate alınması gerekir. Gelmiş geçmiş en mükemmel insan olmasına rağmen, biricik Önderimiz Hz. Muhammed aleyhisselamin peygamberlik görevinin 40 yaşında başlamasının bize dönük bir işaret ve anlamı olması gerekmez mi? 2018 seçimleri sonrasında TBMM'ye seçilen Vekillerin yaş ortalamasının da 50 olduğu tespit edilmiştir.

-Başka bir engeli olmadığı, önünde zorunlu çalışabileceği en az 15-20 yıl sürenin olduğu belli olan adayların, sırf 35 yaşına geldiği için başvuru haklarının iptal edilmesi Anayasamızın 10. ve 70. maddelerinde yazılı temel esaslara da aykırı düşmektedir!

-Zorunlu prim ödemelerini fazlasıyla yaptığı, süresini doldurduğu halde, sonradan çıkarılan 4447 sayılı yasayla emeklilikte yaşa taktırılan emekçilerden, işsiz kalanların durumları da içler acısıdır. Hak ettikleri aylık maaşlarını alamadıkları gibi ekstra GSS borçlanmasına maruz bırakılıp sağlık hizmetlerinden ve ilaç temininden mahrum kalmaktadırlar. Kamuda 35 yaş sınırı işsiz EYT'li kardeşlerimizi de mağdur etmektedir. Devletin ve özel sektörün yaşlı bulup iş vermediği, emeklilik maaşlarını da genç(!) gördüğü için bağlamadığı bir kâbusu yaşıyorlar! Sağlığı ve yeterliliği uygun olan işsiz ve EYT'li mağdurların da 40'lı yaşlarında kamuya girişine kapı açılmalıdır. İş güvencesi emeklilik planlarını da erteleteceği için SGK üzerindeki yükleri de azalacaktır. Özel sektörün de ileri yaşlardaki işsizleri istihdam etmeleri teşvik edilmelidir.

Özetle, kamuda işe alımlarda 35 yaş sınırı düşük, sonuçları ağır ve haksız bir kuraldır. Milletin evlatlarının emeklerini ve umutlarını çöp etmemek, okumuş ve yetişmiş insan havuzumuzu en efektif düzeyde değerlendirebilmek için bu yaş sınırı en az 40'a yükseltilmeli; imkan, talep ve ihtiyaç ölçüsünde 45 yaşına kadar yükselmesi düşünülmelidir.

"Yiyin için fakat israf etmeyin. Çünkü O, israf edenleri sevmez." (A'raf/31) Buyuran Yüce Rabbimiz, eşref-i mahlukat olarak yarattığı insanoğlunun ömürlük emeklerinin haksız bir kurulla heba edilmesine, fütursuzca israfa gidilmesine hiç razı olur mu?

657'nin Kanayan Yarası: #YHS Personeli

4857 sayılı iş kanununda, işçilerin çalışması sırasında işverenden gelen farklı iş talepleri iki açıdan değerlendiriliyor. Sözleşmede yazılı olan asıl iş tanımında “esaslı” bir değişiklik mi yoksa asıl işten çok farklı olmayan veya sapmayan bir değişiklik mi isteniyor, buna bakılıyor. Görevi muhasebe olan birisinden aynı zamanda mutfak hizmetleri istemek gibi esaslı farkların işçiye yazılı bildiriminden itibaren 6 gün içinde kabul edilmesi halinde geçerlilik şartı bulunuyor.

Önceden kamu kurum ve kuruluşlarında taşeron firma personeli olarak çalışan işçilerin büyük bir çoğunluğu, 2017’de çıkarılan 696 sayılı KHK ile kamuda sözleşmeli “Sürekli İşçi” statüsüne alındı. Bu geçiş sırasında sözleşmelerinde hangi görevler yazılıysa sadece onları yapma sorumluluğu yüklendi. Böylece danışma, güvenlik, bilgi işlem, veri giriş, hasta taşıma, teknik hizmetler vb. tüm branşlar ayrılarak kadroları özel kuruldu. Bu dağılıma aykırı görevlendirmeler mevzuat ve yazılarla yasaklandı. Şimdi artık hiç kimse bir veri giriş personeline gel şurayı paspasla diye emir buyuramaz.

Memur kadroları da böyle sayılır ama 110.000 kadar YHS (Yardımcı Hizmetler Sınıfı) personeline bu kurallar uygulanmaz! YHS, Kamunun en rağbet edilmeyen işlerini yapan,

hangi mesleği icra ettiği belirsiz, yeri ve yurdu garantisiz, her an mobbing baskılarını üzerinde hisseden üvey evlatlarıdır. İşçi gibi ağır ve değişken çalıştırılan memur kadrosunda ama, memur haklarından uzak tutulan arasatta bırakılmış gariban personel grubudur.

Özellikle Emniyet, Milli Eğitim, Adalet ve Sağlık gibi hizmet odaklı bakanlıklara dağılan YHS grubunun yapmadığı iş yok gibidir! Memur açığı yaşandığında masabaşında bilgisayar operatörü ve katip olan, kurumda çay ocağını işletecek kimse bulunamayınca çaycılığa geçen, kışın kaloriferci adıyla kazanları yakan, kurumun bekçisi, aşçısı, hizmetlisi, tamircisi, pansumancısı, hastabakıcısı vb. çok şeyi olabilen joker karakteri gibi yararlı ve değişken çalıştırılan personeldir YHS.

Görev tanımının belirsizliği, üzerine sinmiş bir lanet ve kronik mobbing aracına dönmüştür. Memur gibi büroda çalıştırırken her an paspas verilip temizliğe, aşçılığa, kaloriferciliğe gönderilme endişesi ve tehdidi altında kalırlar. Amirleri de bu durumu mütemadiyen hatırlatmaktan ve duygusal işkence gibi kullanmaktan adeta zevk alır ve bitmeyen bir minnet duygusuyla kendilerine aşırı bağlı çalışmalarını isterler. Her amir değişiminde bu stresler tazelenir, her mesai günü tatsız sürprizlere gebedir. Memur yokken rica ve iltifatla yaptırılan işler, ihtiyaç bittiğinde çöp kadar kıymetsiz olur ve anında unutulur.

Devletimiz, YHS personelinden iş yaparken Arslan gibi her yere yetişmesini, maaşını alırken sokak kedisi gibi kamunun en düşük ve yetersiz kalan miktarına şükrederek talim etmesini ister!

YHS konusu, Devlet Personel rejimi kurulurken 1960'lı yılların ülke, eğitim ve insan kaynağı şartlarına göre tasarlanmış, günümüzde geçerliliğini ve hakkaniyetini yitirmiş bir meseledir. Eğitim, ehliyet ve liyakat, ihtiyaç gibi şartlara göre bakıldığında zamanında makul ve mantıklı gelen YHS kadrosu günümüzde çağdışı kalmıştır. Bütün mesleklerin görev ve yetki tanımları yapılırken YHS'nin maymuncuk anahtarı gibi kullanılmaya devam edilmesi, üstelik maddi şartlar açısından hakkaniyetsiz bir seviyede bırakılması doğru değildir.

Kamuda henüz taşeron hizmet alımları yokken, neredeyse bütün hizmet işlerini YHS personeli sırtlamıştı. 90'lı yıllardan kamuda başlayan taşeron firma personeli şimdi sürekli işçi kadrosuna geçince, gerek net gelir ve maaş seviyesi, gerekse görev tanımı ve güvenliği açısından YHS personelinin önüne geçmiştir.

Devletin YHS kadrolarını değerlendirdiği iki özel durum daha vardır. 3713 sayılı kanuna göre Şehit ve Gazi yakınlarının kamuya istihdam hakları kullanılırken ve 2828 sayılı kanuna göre Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının sosyal hizmet modellerinden yararlanan çocuklardan reşit olanların kamuda istihdamı sağlanırken, eğitim yeterlilikleri diğer kadrolara uygun olmayan kişiler YHS kadrosunda atanırlar. Yani YHS kadroları aynı zamanda devletin sosyal sorumluluk desteğini sergilediği bir alandır.

Ne yapılmalı?

Bugün baktığımızda, YHS kadrolarında olduğu halde lisans ve lisans üstü eğitimlerini tamamlamış hatta doktora bile yapmış ve alanında yetişmiş kişilerin çok olduğunu görüyoruz. Eğitim yetkinliğine göre bu kişilerin YHS kadrolarından kendi alanlarındaki unvanlara koşulsuz ve sınavsız transferi sağlanmalıdır. Böylece hakkaniyet ilkesi korunacak, kamunun da yetişmiş insan gücünü efektif kullanmasına imkan verilecektir.

Lisans ve üzeri eğitimleri olmayan YHS personelinin de derece ve kıdemlerine uygun şekilde GİH yani Genel İdari Hizmetler kadrosuna alınmaları gerekir. Bu geçiş maddi zararlarını ve eksiklerini nispeten kapatacak, mobbing endişesi yaşamadan düz memur veya teknik personel olarak işlerini huzurla yapmalarını temin edecektir.

YHS kadrosu kanunla artık kaldırılmalıdır. Yoksa aynı mağduriyetleri yeni başlayan personel de aynen yaşayacaktır. 3713 ve 2828 sayılı kanunlardan dolayı, hak sahibi olduğu halde eğitim yetersizliğinden kariyer kadrolarına atanamayan kişiler için ise, kanun düzenlemesiyle süresiz sözleşmeli "Sürekli İşçi" kadroları tahsis edilmelidir. Bu durumda hem maksat hasıl olacak, hem de kamudaki kadroların eğitim, ehliyet ve liyakat esasları korunacaktır.

Zor zamanların ve görevlerin fedakar insanları, kurumların yaşayan tarihleri olan emektar 110.000 YHS personeli güzel bir müjdeyi hak ediyor! Öyle değil mi Sayın Büyüklerimiz?

Dr. Ercan ÖZÇELİK

Eğitimci-Yazar

USPUM Yönetim Kurulu Üyesi

Sağlıkta #İsraf Sorunlarımız

Sağlıkta israf dediğimiz vakit, çemberin en iç halkasından yani kendimizden başlamamız gerekir. Vücudumuz, dünyada ruhumuzu gezdirmek üzere emanet olarak verilen bir araçtır. Adeta kiralık araç gibi kullanılmalı, ihtiyacımızı gidermeli, faydalarından yararlanmalı ama asıl sahibine karşı sorumlu davranarak; bakımını, sağlığını ve bütünlüğünü korumalıyız. Allah'ın, nimet konusunda sınırsız cömert olmakla beraber, hesap sorma ve sahiplik noktasında çok hassas olduğunu unutmamalıyız.

Satın aldığımız bir aracı dilediğimiz gibi düzenlemeye ve modifiye etmeye mevzuat sınırları içinde hakkımız vardır. Ancak sınırlı süreli kiraladığımız bir araçta bunları yapamayız. Yaptığımızda ise mali ve adli sonuçlarıyla yüzleşiriz. Vücudumuz mükemmel bir aygıt ve araçtır. Yüce Allah hepimize kendi takdir ettiği ölçülerde ve niteliklerde vücutlar bahşetmiştir. Sağlık için zorunlu olan operasyonlar ve normal düzenine getirmek için yapılan müdahaleler dışında kalan bütün estetik ve keyfi ameliyatlar, dövme benzeri kalıcı boyamalar, gereksiz ve abartılı şekilde vücuda uygulanan piercing gibi metal aparatlar bu yüzden caiz değil ve emanete hıyanet halleridir. Kaldı ki vücuda gereksiz yere yapılan bütün müdahale ve değişikliklerin neden olduğu enfeksiyonlar, kontra endikasyonlar, işlev bozuklukları, geri

dönülemeyen pişmanlıklar gibi sıkıntıları da cabasıdır.

Vücudumuzun, bize iyi veya kötü, güzel veya çirkin gelen bütün nitelikleri, elbette değerlendirme ve sorumluluk noktasında farklılıklar oluşturur. Bütün kiralık araçların rayiç bedelinin aynı olmadığı gibi, her insanın vücudu ve özellikleri Adl-i Mutlak olan Allah'ın indinde farklı değerlendirmeye tabi tutulacaktır. Bu açıdan bakılınca hakkıyla şükredilmeyen, korunamayan bütün sağlık ve estetik avantajların aynı zamanda yüksek hesap ve sorumluluk katsayısıyla başımızı ağrıtabileceğini de unutmamalım! O yüzden, engelli doğan veya sonradan engelli kalan kardeşlerimizin hayıflanmasına, süper güzel veya yakışıklı olup mükemmel vücut yapısında olan kardeşlerimizin de gurur ve kibre kapılmasına hiç gerek yoktur! Herkes verilen nimetler kadar sorumlu tutulacak, diğerlerinden eksik kalan kısımları adalet, rahmet ve mağfiret vesilesi sayılarak hesabından düşülecektir. Bu vaziyet sağlık nimetinde olduğu kadar, ilim, aile ve zenginlik nimetleri için de geçerlidir.

Sağlıkta kişisel israf, vücudu hor kullanmak ve uyku, dinlenme, sağlıklı beslenme gibi ihtiyaçlarını ihmal etmektir. Bir hastalık olmadan önce tedbirli davranmak, sıcak, soğuk, kimyasal, radyasyon, stres, enfeksiyon ajanları, kötü ve bozuk gıdalar vb. bütün olumsuz etkenlere karşı korunmak gerekir. Kişinin iştahını kontrol etmeden aşırı beslenme sonucu şişmanlaması, hareketsiz kalarak kas ve iskelet yapısını bozması, alkol, sigara, uyuşturucu madde kullanarak kalıcı ve kronik hasarlar vermesi açık bir israf ve emanete hıyanettir.

Sağlıkta Toplumsal ve Kurumsal İsraflarımız

Toplum olarak; sağlık sorunlarımız baş göstermeden önce tedbir almayan, koruyucu sağlık hizmetlerine ve esaslarına öncelik vermeyen tutumlar geliştirdik. Sağlıklı bir hayat sürmek için yaşam şeklimizi değiştirmek yerine, sağlık hizmetlerine erişimin kolaylaşmasını fırsat bilerek tedavi odaklı davranmaya başladık. Mesela, insan hayatı için vazgeçilmez bir ihtiyaç olan suyu, düzenli ve yeterli içmeyen özellikle orta yaş ve üzeri insanlarımızda peydahlanan ağrıların, sindirim, dolaşım ve boşaltım sistemi sorunlarının suyu düzenli ve yeterli içmekle azalacağını veya önlenebileceğini unuttuk, bunun yerine hastalık oldukça sadece ilaçlarla tedaviye değer verdik.

Aile Hekimliği sistemiyle insanların birinci basamak sağlık hizmetlerine erişimini kısıtlayıp zorlaştırdık. Daha etkili ve yaygın olan, toplum ve çevre sağlığında verimliliği kanıtlanmış bulunan, sağlığı sadece Hekim odaklı değil Ebe, Hemşire, Sağlık Memuru gibi ekip üyeleriyle

birlikte sunan Sağlık Ocağı ve Sağlık Evi sistemini lağvedip, Aile Hekimi sistemiyle kısır ve etkisiz bir düzene mahkum edildik. Aile Hekimleri, merkezden gelen baskıyla uzaktan aşı takibi yapan, randevu alınabilirse basit reçeteleri yazan, en ufak bir ehliyet yenileme sağlık raporunda bile topu taca atarak Hastanelere yönlendiren, kronik hastalıklarda raporlu reçeteli ilaçları dahi yazamayan, Aile Sağlığı Merkezinden burnunu dışarı çıkarıp vatandaşın yanına veya ihtiyaç halinde evine gidemeyen ucube bir sistemin aktörleri oldular.

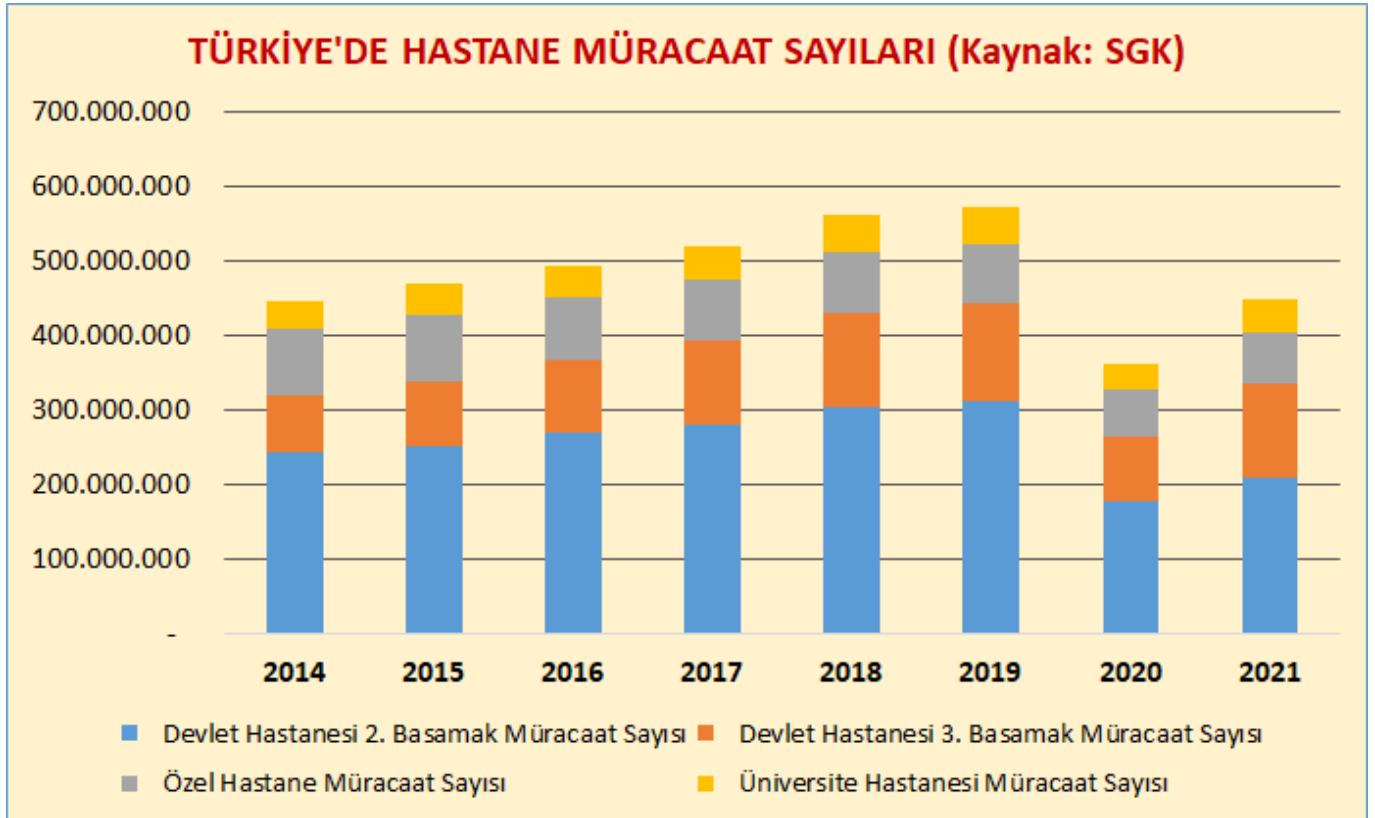
Aile Hekimliği sisteminde sözleşme imzalayan hekimler devlete taşeron sağlık hizmeti veren küçük esnaflara döndüler! Yanlarında çalışan diğer sağlık personeli de mutsuz ve verimsiz kalıyor. Sağlık hizmetine yoğunlaşmak yerine kira, elektrik, su, telefon gibi giderlerle uğraşıp devletten maksimum ödeme çıkarmaya dönük davranmaya zorlanıyorlar. Zaten uzman hekimlerimiz özel sağlık kurumlarında kendi şirketleri üzerinden hizmet vermek zorunda bırakılırken, bu yöntemin bir benzerini Devletimiz Aile Hekimlerine dayatıyor. Sonucu da nitelikli ve yaygın sağlık hizmeti yerine puan ve sayıya odaklı isteksiz çalışma performansı oluyor.

Hükümetler için de mimari görüntüsü baskın olan hastanelere ağırlık verilerek, ilaç ve medikal endüstrisinin devasa pazarı haline gelmemiz siyasi beklentileri açısından daha uygun geldi. Sağlıkta yaşadığımız durum, kışkırtılmış talep ve kontrolsüz arz ilişkisidir. Örneğin OECD ülkeleri arasında her 1.000 kişiye düşen MR çekimi sayısında Türkiye'nin açık ara şampiyon olarak 186,4 değeri ile 1. olduğu tespit edilmiştir. 2. sıradaki Almanya'da 143,4, 3. sıradaki Fransa'da 114,1 MR çekimi yapılmıştır. Çok yüksek dozda radyasyona maruz bırakan BT sisteminde ise her 1.000 kişide 223,4 çekim ile OECD ülkeleri arasında 3. sıraya gelmişiz! ABD ve Japonya BT çekiminde 1. ve 2. olmuş.

Birinci basamak temel ve koruyucu sağlık hizmetlerini ihmal etmemizin, toplumda sağlık okur yazarlığını ve sağlıklı yaşama alışkanlıklarını yaygın hale getiremeyişimizin sonuçlarını, sosyal güvenlik kurumunun verilerinde görebiliyoruz.

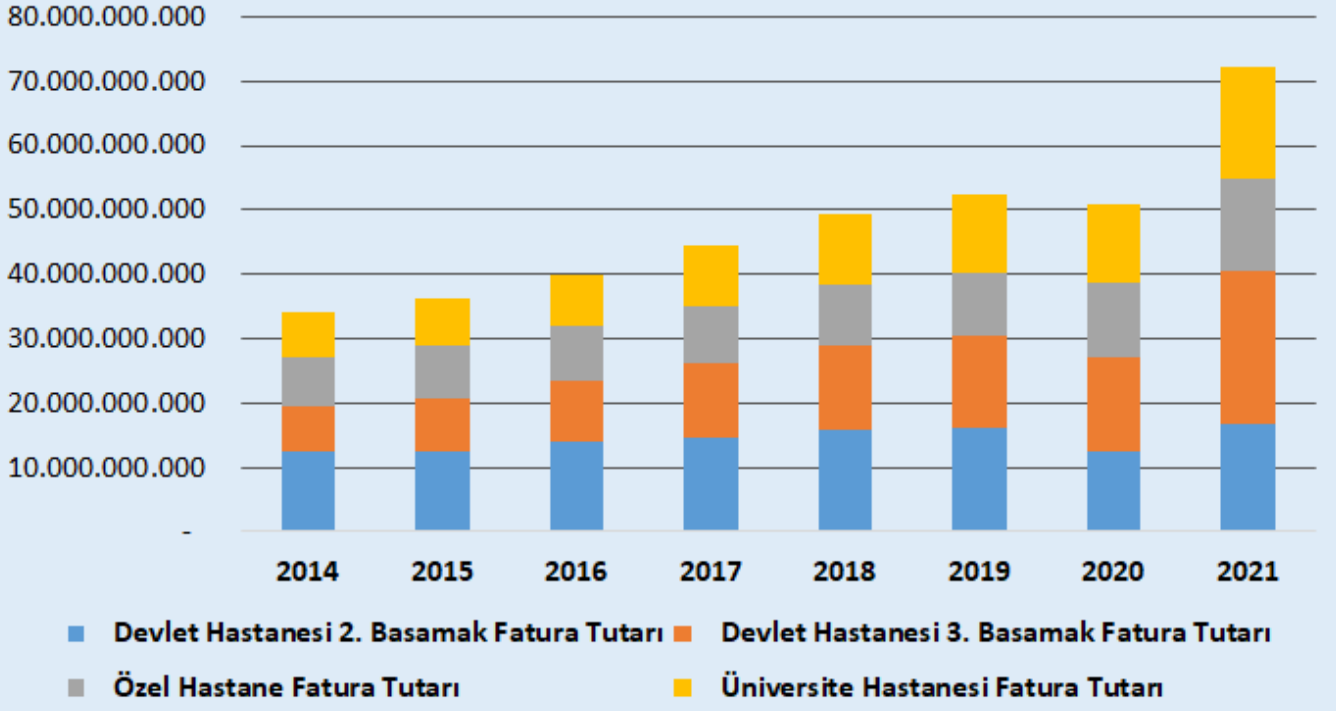
Covid-19 nedeniyle yaşanan kapanma öncesinde 2019 yılında zirve yapan hastanelere müracaat sayısının 573.133.000'e ulaştığını görüyoruz. Aynı yıl Türkiye'nin nüfusu 83.154.997 idi. Buna göre Türkiye'nin tamamı yaklaşık 7 kez hastanelere gitmiş oluyordu. Elbette nüfusun yaşlanmasına paralel olarak yükselen bir talep eğrisinin olacağı açıktır. Ancak bu müracaatların 1. basamak seviyesinde karşılanabilme ihtimali ve daha önemlisi, sağlık

sorunları ortaya çıkmadan önce basit ve ucuz yöntemlerle önlenilme olasılığı üzerinde de durmak gerekirdi.

SGK'nın hastanelere yaptığı ödeme tutarlarına baktığımızda, daha zor ve pahalı tedavilerin yapıldığı 3. basamak Devlet Hastaneleri ve Üniversite Hastanelerinin giderek paylarını arttırdığını, özel hastanelerin de istikrarlı şekilde yükseldiğini görüyoruz. Toplumda görülme sıklığı artan kanser, şeker, kalp ve damar hastalıkları gibi kronik hastalıkların da bu tabloda etkisini gösterdiğini söyleyebiliriz. SGK'nın zorlaşan ödeme talimatlarının hastaları zorunlu olarak 3. basamak sağlık kurumlarına yönlendirmesi de sebeplere eklenmelidir.

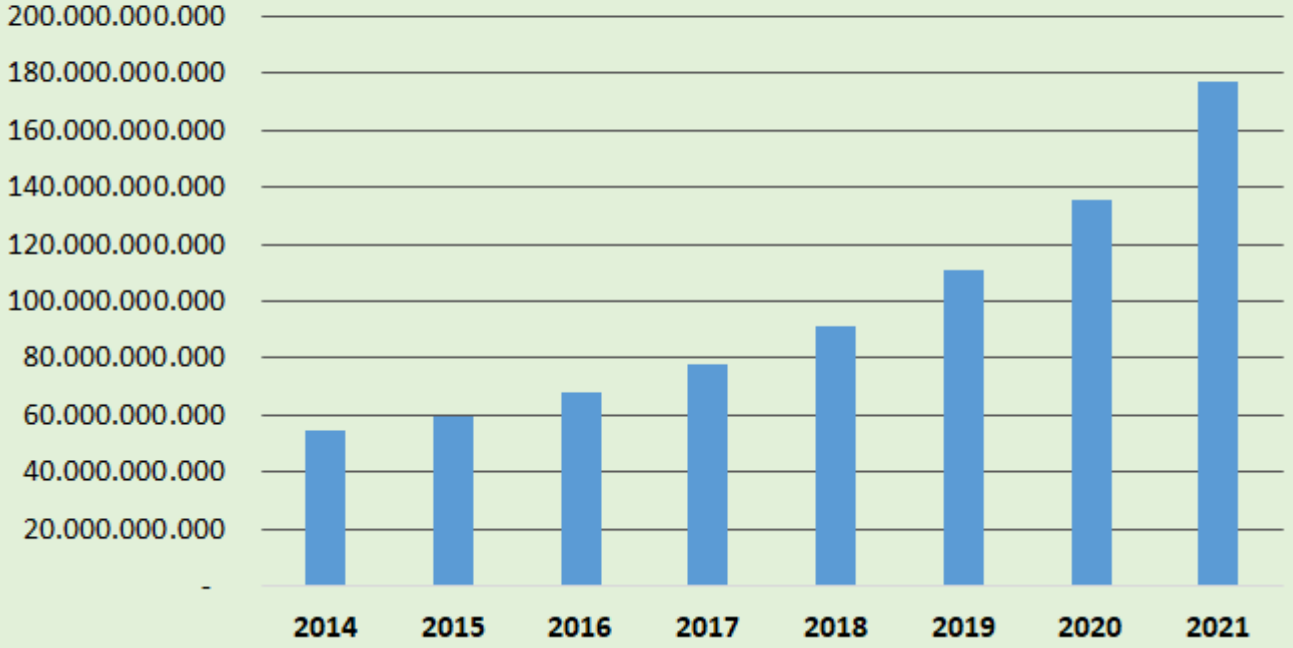
TÜRKİYE'DE HASTANE FATURASI TL TUTARLARI (Kaynak: SGK)

Kullandığım SGK verilerinin başladığı 2014 yılından 2021 yılına kadar, Türkiye nüfusunun artışı sadece yüzde 8 oranında kalmıştır. Ancak aynı döneme ait SGK toplam sağlık harcamalarının artış miktarı 3 katı geçmiştir. Bu hız o dönemin enflasyon değerlerinin çok üzerindedir. Sürdürülebilir bir sosyal güvenlik sistemi açısından bu gidişin verilen hizmetlerde kısıtlamaya dönüşeceği açıktır. Sonradan acı reçeteler gibi çarelere ihtiyaç duymamak için ödemelerin makul oranlara çekilebilmesi, kısırlanan talebin, gereksiz hastane gidişlerinin, alt basamaklarda çözülecek sorunların yukarılara taşınmasının önlenmesi lazımdır.

Ayrıca, akla ve bilime aykırı bir tutumla sokaklarda başıboş üremeleri sağlanan köpeklerin, baş nedeni olduğu Kuduz Şüpheli Temas vakaları için her yıl insanlarımıza uygulamak zorunda olduğumuz 1 milyonun üzerindeki Kuduz Aşısı gibi ikellik göstergesi ve önlenebilir sağlık sorunlarına karşı da tedbir almanın zamanı çoktan geçmiştir. Başıboş köpeklerin neden olduğu terörün sağlık sistemimize faturası dahi kabul edilemez seviyelere ulaşmıştır.

TÜRKİYE'DE SGK'NIN YAPTIĞI YOLLUK DAHİL SAĞLIKTA TOPLAM TL ÖDEMELERİ (Kaynak: SGK)

Sonuç

Sağlığımızda israf sorumluluğumuz kişisel yaşantımızdan başlar. Hayat şartlarımızı sağlıklı yaşam odaklı kurmak zorundayız. Özellikle gençlik zamanlarında yapılan yanlışların acı sonuçlarıyla ileri yaşlarda karşılaşıp düşük konforlu, sıkıntılı ve pahalı bir hayata bağlı kalmak istemiyorsak, sağlığımız için gereken özen ve dikkati kendimizden başlayarak en yakınlarımız ve toplumun tüm fertleri için göstermeye çalışmalıyız.

Kamusal alanda yetkililer için söylenebilecek en doğru şey, yataklı tedavi kurumlarından önce halk sağlığı odaklı çalışmalara ağırlık verilmesidir. Koruyucu sağlık hizmetlerinin yaygın bir eğitim politikası olarak yaşam standartlarına evrilmesine, temel sağlık hizmetlerinin 1.basamak seviyesinde çok daha yaygın ve kolay erişime çevrilmesini hedeflemeliyiz. Aile sağlığı merkezlerini randevuyla gidilen ve izin verildiği ölçüde reçete yazılan kısır kurumlar olmaktan kurtarmalıyız.

Yaygın eğitim faaliyetleri ile gereksiz alınan radyasyonun zararları, gereksiz kullanılan ilaçların yan etkileri, gereksiz yere acil ve hastane müracaatlarının riskleri vb. konularda halkımızı uyarmalıyız. Sağlıklı beslenme, spor, su içme alışkanlığı ve stresten korunmanın daha ucuz ve kolay olduğuna ikna etmeliyiz. Ambulanslarımızı neredeyse ticari taksiye

Çeviren sorumsuzlara karşı daha caydırıcı önlemler almalıyız.

Kısaca, sağlık konularında israf sayılabilecek her türlü arz ve talep oluşumuna ket vurmali, tekrarını önlemek için tedbir almalıyız.

Dr. Ercan Özçelik
Eğitimci-Yazar
Sağlık Yönetimi Doktoru
Yerel Yönetimler Uzmanı

* Bu yazıda verilen nüfus değerleri TÜİK web sitesinden, SGK verileri ise veri.sgk.gov.tr sayfasından temin edilerek grafikler tarafımca üretilmiştir. OECD ülkelerine ait veriler Hayrettin NAK ve İsa Sağbaş'ın 2020 yılına ait bir makalesinden alınmıştır.